

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor
Școala Doctorală de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor
Departmentul de Contabilitate și Audit

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

CONTURILE NAȚIONALE ÎN SISTEMUL INFORMAȚIONAL MACROECONOMIC

Coordonator științific,

Prof. univ. dr. DUMBRAVĂ PARTENIE

Doctorand,

URSUȚ (căsătorită ILCA) MARIA

Cluj-Napoca

2014

CUPRINSUL REZUMATULUI TEZEI DE DOCTORAT

1. CUVINTE CHEIE.....	3
2. CONȚINUTUL TEZEI DE DOCTORAT.....	4
3. INTRODUCERE.....	8
4. MOTIVAȚIA ALEGERII TEMEI DE CERCETARE.....	9
5. STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII, REGLEMENTĂRI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ALE DOMENIULUI CERCETAT.....	10
6. METODOLOGIA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE.....	11
7. PREZENTAREA SINTETICĂ A CAPITOLELOR TEZEI DE DOCTORAT.....	15
8. CONCLUZII GENERALE, LIMITELE ȘI PERSPECTIVELE CERCETĂRII.....	19
9. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE SELECTIVE	33

1. CUVINTE CHEIE

Conturi naționale, Sistemul conturilor naționale, Sistem informațional macroeconomic
Știință economică, Știință socială, Tehnică statistică, Contabilitate națională
Contabilitate socială, Indicatori sociali, Contabilitatea entității
Informație macrocontabilă, Armonizare, Sistem normalizat
Rezultate macroeconomice, Bugete, Previziune macroeconomică
Analiza macroeconomică, Circuit economic, Fluxuri, Stocuri, Principii
Unități instituționale, Subiecte economice, Sectoare instituționale, Ramuri de activitate
Operațiuni asupra bunurilor și serviciilor, Operațiuni de repartitie, Operațiuni financiare
Agregare, Agregate, Indicatori macroeconomici, Indicatori specifici
Conturi regionale, Regiune, Decalaje dintre regiuni, Indicatori regionali
Metoda celor mai mici pătrate
Model matematic de estimare PIB

2. CONȚINUTUL TEZEI DE DOCTORAT

Lista abrevieri

Lista tabelelor, figurilor, graficelor și anexelor

INTRODUCERE

Relevanța, motivația și scopul cercetării întreprinse

Stadiul actual al cunoașterii, reglementări naționale și internaționale ale domeniului cercetat

Metodologia cercetării

Prezentarea structurii tezei de doctorat

CAP. 1 . CONTURILE NAȚIONALE – LOCALIZARE ÎN STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII

- 1.1. Sistemul conturilor naționale – teorie și practică socială
- 1.2. Sistemul conturilor naționale componentă de bază a sistemului macroeconomic
 - 1.2.1. Locul S.C.N. în cadrul sistemului informațional macroeconomic
 - 1.2.2. Relația dintre contabilitatea entității și contabilitatea națională
- 1.3. Concluzii preliminare

CAP. 2. DE LA APARIȚIE LA ABORDĂRI CONTEMPORANE PRIVIND CONTABILITATEA NAȚIONALĂ

- 2.1. Momente ce marchează apariția și dezvoltarea contabilității naționale
- 2.2. Contribuții la apariția și dezvoltarea contabilității naționale
 - 2.2.1. În Anglia
 - 2.2.2. În Franța
 - 2.2.3. În Statele Unite ale Americii
 - 2.2.4. În România
 - 2.2.5. În alte țări ale lumii
- 2.3. Armonizarea sistemelor de contabilitate națională
- 2.4. Conturile sistemului normalizat SEC 1995
 - 2.4.1. Conturile sistemului normalizat în Franța
 - 2.4.2. Conturile sistemului normalizat în România
- 2.5. Concluzii preliminare

CAP. 3. CADRUL GENERAL AL CONTABILITĂȚII NAȚIONALE

- 3.1. Utilitatea informațiilor oferite de contabilitatea națională
 - 3.1.1. SCN - bază a analizei și determinării rezultatelor macroeconomice
 - 3.1.2. Utilizarea informațiilor oferite de contabilitatea națională în elaborarea bugetelor economice

- 3.1.3. SCN – sursă de informații privind starea unei economii
- 3.1.4. SCN – instrument de previziune macroeconomică
- 3.1.5. Utilizare SEC 2010
- 3.2. Conceptul, clasificarea conturilor și utilizatorii contabilității naționale
 - 3.2.1. Definirea contabilității naționale
 - 3.2.2. Clasificarea conturilor naționale
 - 3.2.3. Utilizatorii contabilității naționale
- 3.3. Obiectivele și procedeele metodei contabilității naționale
- 3.4. Terminologie și reguli de înregistrare în SCN
- 3.5. Circuitul economic obiect al SCN
 - 3.5.1. Elemente definitorii și componente ale circuitului economic
 - 3.5.2. Modalități de prezentare a fluxurilor și stocurilor în SCN
- 3.6. Principii ale contabilității naționale
- 3.7. Unități și sectoare instituționale, ramuri de activitate
 - 3.7.1. Unități și sectoare instituționale
 - 3.7.2. Ramuri de activitate
- 3.8. Structura operațiilor reflectate în conturile naționale
 - 3.8.1. Operațiuni asupra bunurilor
 - 3.8.2. Operațiuni de repartiție
 - 3.8.3. Operațiuni financiare
- 3.9. Concluzii preliminare

CAP. 4. CONȚINUTUL, METODOLOGIA DE CALCUL ȘI ANALIZA INDICATORILOR DETERMINAȚI PE BAZA INFORMAȚIILOR OFERITE DE CONTURILE NAȚIONALE

- 4.1. Necesitatea înlocuirii agregatelor determinate în SPM cu cele determinate în SCN
- 4.2. Indicatori macroeconomici sintetizați în SPM
- 4.3. Metodologia de elaborare a conturilor și indicatorilor în cadrul SCN și analiza acestora
 - 4.3.1. Caracterizarea conturilor subiectelor economice și a indicatorilor determinați pe baza informațiilor oferite de acestea
 - 4.3.1.1. Indicatori determinați pe baza conturilor privind activitatea firmei
 - 4.3.1.2. Indicatori determinați pe baza conturilor privind activitatea gospodăriilor populației
 - 4.3.1.3. Indicatori determinați pe baza conturilor privind activitatea instituțiilor publice

- 4.3.2. Studiu practic privind întocmirea conturilor sectoarelor instituționale, determinarea și analiza indicatorilor specifici acestora
 - 4.3.2.1. Elaborarea conturilor sectorului instituțional “Societăți nefinanciare” (S11), calculul indicatorilor, ratelor, evoluția și analiza acestora
 - 4.3.2.2. Indicatori determinați pe baza informațiilor din conturile sectorului instituțional “Societăți financiare” (S12)
 - 4.3.2.3. Indicatori determinați pe baza informațiilor din conturile sectorului instituțional “Administrații publice” (S13)
 - 4.3.2.4. Indicatori determinați pe baza informațiilor din conturile sectorului instituțional “Gospodăriile populației” (S14)
 - 4.3.2.5. Indicatori determinați pe baza informațiilor din conturile sectorului instituțional “Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (S15)
 - 4.3.2.6. Indicatori determinați pe baza informațiilor din conturile sectorului instituțional “Restul lumii” (S2)
- 4.3.3. Indicatori reflectați prin intermediul conturilor macroeconomice
- 4.3.4. Indicatori sintetici de rezultate determinați în sistemul conturilor naționale
 - abordări doctrinare și practice
 - 4.3.4.1. Produsul Intern Brut și Produsul Intern net
 - 4.3.4.2. Produsul Național Brut și Produsul Național Net
 - 4.3.4.3. Venitul Național
 - 4.3.4.4. Evaluarea indicatorilor
- 4.4. Concluzii preliminare

CAP. 5. CONTURILE NAȚIONALE REGIONALE (CNR) ȘI INDICATORII REGIONALI - ABORDĂRI DOCTRINARE ȘI PRACTICE

- 5.1. Regiunea, concept, tipologie
- 5.2. Importanța elaborării conturilor regionale
- 5.3. Metodologia sistemului european de conturi utilizată în elaborarea conturilor regionale
 - 5.3.1. Aspecte generale
 - 5.3.2. Metode de regionalizare
 - 5.3.3. Operațiuni reflectate în conturile regionale
 - 5.3.4. Metodologia de elaborare și utilizare a conturilor regionale în România
 - 5.3.4.1. Nivele administrative la care se elaborează conturi regionale
 - 5.3.4.2. Conturile regionale ale sectorului instituțional “Gospodăriile populației”
 - 5.3.5. Estimarea agregatelor regionale pe ramuri de activitate. Calculul PIBR în România

- 5.4. Un model de estimare a PIB regional utilizând metoda celor mai mici pătrate
 - 5.4.1. Prezentarea metodei celor mai mici pătrate
 - 5.4.2. Estimarea Produsului Intern Brut regional pe baza metodei celor mai mici pătrate
- 5.5. Măsurarea decalajelor dintre regiuni cu ajutorul indicatorilor determinați în contabilitatea regională
 - 5.5.1. Analiza produsului intern brut și a valorii adăugate
 - 5.5.1.1. Produsul Intern Brut regional (PIBR)
 - 5.5.1.2. Valoarea adăugată brută regională (VABR)
 - 5.5.2. Analiza venitului primar și a venitului disponibil net
 - 5.5.2.1. Venitul primar net al gospodăriilor populației
 - 5.5.2.2. Venitul disponibil net al gospodăriilor populației
- 5.6. Concluzii preliminare

CAP. 6. CONCLUZII GENERALE, PERSPECTIVE ȘI LIMITE ALE CERCETĂRII

- 6.1. Concluziile generale desprinse în urma cercetării efectuate
- 6.2. Limitele și perspectivele cercetării
 - 6.2.1. Limite ale cercetării
 - 6.2.2. Perspectivele cercetării

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE SELECTIVE

ANEXE

3. INTRODUCERE

În câmpul de observație al contabilității, pe lângă contabilitatea financiară, contabilitatea managerială, contabilitatea publică, etc., *contabilitatea națională*, reprezintă o arie a cunoașterii contabile, specializată în studiul cantitativ al relațiilor economice integrate. Indiferent de modalitatea în care studiile de specialitate abordează acest domeniu (critic sau doctrinar), necesitatea studierii aprofundate a acestei discipline științifice, a devenit în ultimii ani cu atât mai acută, cu cât crearea unui cadru contabil compatibil pe plan internațional, care să permită descrierea completă a unei economii totale și a componentelor sale a devenit o necesitate. De aceea, realizarea unui demers științific, fixat pe studiul contabilității naționale, pe *evidențierea rolului pe care îl îndeplinesc conturile naționale în cadrul sistemului macroeconomic*, dar fără a lăsa deoparte disciplinele cu care aceasta conlucrează, este unul necesar a se elabora și dezvolta. Cu toții aspirăm la o lume perfectă, în care fenomenele și procesele economice să fie controlate, în care disfuncționalitățile sistemului macroeconomic (criză, recesiune, depresie economică, etc.) să nu se mai repete. Privită din acest punct de vedere (al funcționalității sistemului macroeconomic), contabilitatea națională nu poate fi limitată doar la a reflecta din afara acestuia. Ea exprimă de fapt, extensia cunoașterii contabile de la nivel microeconomic la nivel macroeconomic, impunându-se prin obiectivitate și rigurozitate în reflectarea fenomenelor economico-sociale. Cercetarea conturilor naționale constituie o problemă deosebit de importantă, ce rezidă dintr-o dublă necesitate, aceea de a observa, consemna și cuantifica în cifre activitatea economică a unei națiuni, cu scopul fundamentării deciziilor macroeconomice, prevenirii și înlăturării disfuncționalităților sistemului macroeconomic, urmată de adaptarea permanentă la nevoile actuale de aliniere la Sistemul de Conturi European (SEC) în acord cu normele Sistemului Conturilor Naționale stabilit la nivel mondial (SCN). În acest context, în aria cercetării științifice au fost aduse în dezbateri cadrul conceptual, cadrul instituțional, operațiile reflectate prin intermediul conturilor naționale, modalitățile de prezentare a fluxurilor și stocurilor în contabilitatea națională, sistemul de conturi naționale inspirat după cel francez, armonizarea sistemelor de contabilitate națională, alături de utilitatea informațiilor prezentate în conturile naționale și în cele regionale. Am atașat ariei noastre de cunoaștere și teoriile lansate de diverși cercetători vizavi de statutul contabilității naționale, de realizarea imaginii fidele în prezentarea informației provenite din conturile naționale. Cercetarea părea să devină cu atât mai complexă cu cât părerile lansate de aceștia vin să conteste caracterul de știință atribuit contabilității naționale, ba chiar mai mult pun la

îndoială realizarea imaginii fidele a informației oferite de contabilitatea națională. Fără a ne limita însă la acestea, tema lansată, prezintă un interes deosebit în cercetările internaționale. Circumstanțele actuale, impuse de cererea tot mai crescândă a informațiilor macro contabile, la nivel național, comunitar și zonal, au contribuit la adoptarea trecerii de la versiunea SEC 1995 la versiunea SEC 2010 până în anul 2020, de către statele membre ale Uniunii Europene. Prin urmare, sintetizarea principalelor caracteristici ale Sistemului European de Conturi SEC 2010 precum și evidențierea diferențelor existente între cele două versiuni SEC 1995 și SEC 2010, a constituit o temă de dezbatere atașată ariei noastre de interes. Studiul practic, inclus în cadrul cercetării întreprinse, vizează aspecte legate de: întocmirea circuitului economic elaborat complet al unei economii naționale, întocmirea Tabloului economic de Ansamblu simplificat, realizarea echilibrului dintre resurse și utilizări, întocmirea conturilor sectoarelor instituționale, a conturilor regionale, a calculului și analizei indicatorilor specifici conturilor naționale și regionale, precum și realizarea unui model matematic de estimare a PIB regional, pentru a evidenția decalajele între regiuni și a estima PIB previzionat.

4. MOTIVAȚIA ALEGERII TEMEI DE CERCETARE

Originea oricărui demers științific se află în curiozitatea cercetătorului, în calitățile acestuia de a observa și de a-și exprima ideile. În acest sens, unul din elementele motivaționale în alegerea temei de cercetare în vederea elaborării tezei de doctorat „*Conturile naționale în sistemul informațional macroeconomic*” îl constituie dorința extinderii orizontului cunoașterii asupra modului în care sunt valorificate la nivelul economiei naționale informațiile provenite din contabilitatea entităților economice, și a felului în care este cuantificat ansamblul economic al unei țări sau regiuni. Un alt argument care justifică necesitatea acestei cercetări științifice este legat de faptul că, se acordă o tot mai mică importanță contabilității naționale de către un număr destul de însemnat de specialiști din mediul academic. Chiar dacă economiștii practicieni din guverne, din lumea afacerilor și din cadrul organismelor internaționale se folosesc intens de informațiile prezentate în conturile naționale, există puține preocupări teoretice și practice care să fie consacrate direct problematicii contabilității naționale. Literatura de specialitate prezintă opinii diferite ale oamenilor de știință vizavi de locul pe care îl ocupă contabilitatea națională în procesul general al cunoașterii, stârnind interes în a conduce cercetarea în direcția identificării statutului contabilității naționale în procesul general al cunoașterii.

Una din preocupările pe care le-am avut în vederea realizării demersului nostru, a fost orientată și spre cercetarea evoluției contabilității naționale și a armonizării acesteia cu versiunile sistemului european de conturi naționale SEC, adaptate sistemului american de conturi naționale SCN. În cadrul acestui proiect de cercetare vom avea în discuție cu precădere conturile naționale ca parte componentă a sistemului informațional macroeconomic, datorită faptului că prin aceasta ne-am propus să reliefăm:

- importanța și utilitatea informației oferite de conturile naționale sistemului macroeconomic;
- dimensionarea cercetărilor existente la nivelul ariilor de cercetare;
- identificarea și expunerea poziției contabilității naționale;
- identificarea reperelor, factorilor și a aporturilor calitative înregistrate în evoluția contabilității naționale;
- examinarea și prezentarea relației pe care o dezvoltă sistemul conturilor naționale cu sistemul informațional macroeconomic și cu cel microeconomic;
- dezvoltarea și aprofundarea aspectelor doctrinare și practice privind conținutul informației reflectate prin intermediul conturilor naționale;
- extinderea orizontului cunoașterii asupra modului de întocmirea a conturilor naționale și regionale pe de o parte, și a determinării indicatorilor reflectați prin intermediul acestora pe de alta parte;
- realizarea și prezentarea unui model de estimare a evoluției PIB regional, prin utilizarea metodei celor mai mici pătrate;
- importanța acordată contabilității naționale de specialiștii din domeniu.

5. STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII, REGLEMENTĂRI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ALE DOMENIULUI CERCETAT

Construcția științifică întreprinsă s-a bazat pe lucrări de referință ale domeniului, apărute în perioada de studiu pe plan internațional, cu precădere în literatura de specialitate franceză axată direct pe tematica contabilității naționale, fără a lăsa de o parte însă, pe cea românească.

În vederea formulării punctul nostru de vedere legat de statutul contabilității naționale în procesul cunoașterii, am analizat, fiind cât se poate de obiectivi în interpretare, lucrările și opiniile mai multor cercetători ai domeniului. Astfel, ne-am format propriile opinii vizavi de contabilitatea națională pe care o considerăm *un domeniu distinct al cunoașterii*, o disciplină a științelor economice, având *un evident caracter interdisciplinar*, capabilă să ofere un sistem de informații corelate și verificate, referitor la activitatea economică a unei

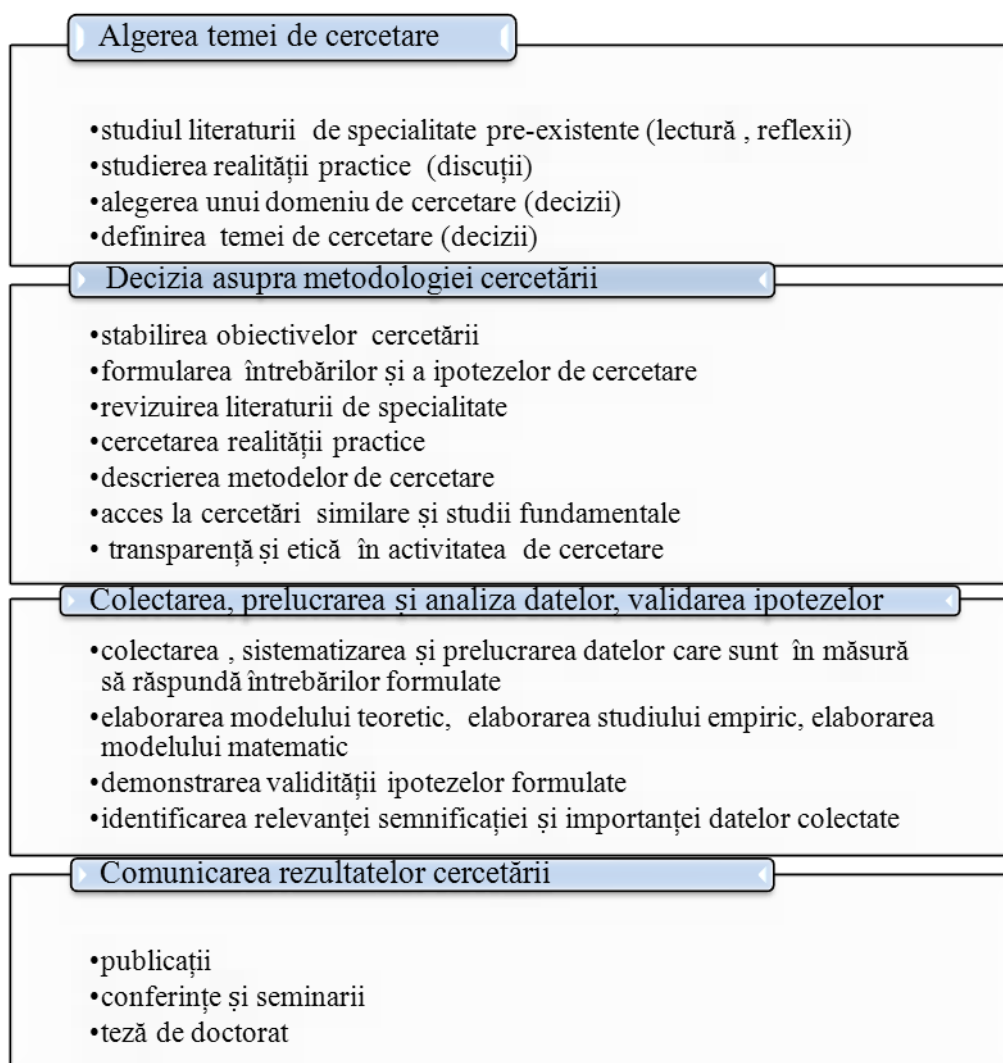
țări sau regiuni. Pornind de la faptul că, întotdeauna contabilitatea națională aduce o mare contribuție sistemului macroeconomic, ca parte componentă a acestuia, am așezat în centrul preocupărilor noastre informația macrocontabilă, prezentă în conturile alcătuite pe subiecte economice, sectoarelor instituționale, conturile macroeconomice, precum și în conturile regionale. Prin urmare, am structurat și interpretat în mod științific, prin abordări teoretice și practice principalii indicatori ai SCN. Am reușit să dăm astfel, formă convingerilor conturate pe parcursul studiului, referitoare la faptul că nu putem considera contabilitatea națională ca fiind doar o tehnică, limitată doar în a oferi instrumente de cercetare și observare științelor economice, deoarece chiar ea însăși procedează la asemenea cercetări. Contabilitatea națională descrie ansamblul economiei naționale într-un cadru contabil riguros, și măsoară cantitativ fenomene legate de producție, acumulare, distribuție, repartiție. Informațiile prezentate în conturile naționale reflectă activitatea trecută, fiind deosebit de importante în elaborarea previziunilor și politicilor macroeconomice. Contabilitatea națională prezintă realitatea economică sub forma circuitului economic, care reflectă o interacțiune complexă între toate elementele vieții economice. În acest sens demersul cercetării noastre a fost orientat spre identificarea celor trei categorii de operațiuni ce reprezintă activitatea unei economii naționale, și spre exemplificarea formei în care poate fi prezentat circuitului elaborat complet. Ca reprezentare alternativă a acestuia, am identificat pe aceea a Tabloului Economic de Ansamblu, asupra căruia am insistat, modul de întocmire a acestuia fiind ilustrat printr-un exemplu cifric, bazându-ne pe ipotezele adoptate în cadrul circuitului economic complet, pe coloane fiind reprezentate conturile sectoarelor, iar pe linii operațiunile. Regrupând operațiile prezentate în cadrul Tabloului Economic de Ansamblu, am avut în vedere, echilibrarea conturilor prin inserarea capacității sau nevoii de finanțare în interiorul contului de sector, cu scopul scoaterii în evidență a echilibrului dintre utilizări și resurse (egalitate deosebit de importantă de păstrat în economie). În prezent, demersurile întreprinse de economiști români, în special, a celor de INS, organism însărcinat cu elaborarea conturilor naționale, inclusiv a celor de patrimoniu, sunt orientate în mod susținut către o cât mai precisă aliniere la standardele europene, reglementate în acest domeniu de SEC 2010. Sub aspect științific, se poate afirma că, România dispune de o comunitate redusă de cercetători în domeniul contabilității naționale, în raport cu alte țări, cercetarea acestui domeniu se realizează de un număr foarte mic de specialiști din universități, din cadrul Institutului Național de Statistică și al BNR.

6. METODOLOGIA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Elaborarea unei lucrări științifice necesită din partea cercetătorului, implicare în identificarea metodelor de cercetare științifică, care să se potrivească cel mai bine scopului propus. Metoda de cercetare, așa cum consideră Rădulescu (2011: 34) „reprezintă calea de

urmat pentru a duce la bun sfârșit o cercetare, iar metodologia cercetării un sistem integrat de metode, ce reprezintă ansamblul demersurilor pe care le urmează gândirea, pentru a descoperi și demonstra o idee științifică, adică pentru a produce cunoștințe științifice și a spori știința.” În vederea atingerii scopului declarat, a fost necesar ca metodologia cercetării să fie abordată cu rigoare, demersul științific derulându-se prin parcurgerea succesivă a mai multor etape:

Figura 1. Principalele etape de cercetare ale demersului științific

(Sursa: Proiecție realizată de autoare)

Alegerea temei de cercetare ca primă etapă a cercetării, s-a bazat pe interese și preferințe personale, și include drumul parcurs de la domeniului general al cunoașterii (contabilității), la cel specific, adică la alegerea temei de cercetare (“Conturile naționale în sistemul informațional macroeconomic”). Cea de a doua etapă, are rolul de a stabili ce metode de

cercetare se vor folosi pentru colectarea datelor, constituind un îndrumar al demersului cercetării, ce ghidează fazele următoare ale prelucrării și analizei datelor (McQueen & Knussen, 2006: 33). Colectarea, prelucrarea, analiza datelor și validarea ipotezelor reprezintă cea mai complexă etapă a cercetării științifice, deoarece aici se organizează și se sistematizează datele culese, se aleg cele mai potrivite metode de calcul și analiză, se elaborează ipotezele și modelele teoretice. Aceasta etapă dă finalitate eforturilor depuse în derularea demersului științific, prezentând concluziile, validând sau invalidând rezultatele cercetării. În vederea evidențierii relațiilor de cauzalitate între datele ce fac referire la evoluții ale fenomenelor și proceselor economice, s-a făcut apel la calcule matematice, cu ajutorul formulelor de determinare a unor indicatori sau indici. Ultima etapă este cea a comunicării rezultatelor cercetării (diseminarea rezultatelor), și a concluziilor desprinse.

La nivelul întregii lucrări se pot observa mai multe elemente ale cercetării: *analiza documentară, metoda comparativă, metoda tipologică, observația externă (neparticipativă, observația participativă, inducția, deducția*. Pentru a distinge și a determina proprietățile calitative ale fenomenelor cercetate, precum și conexiunile dintre acestea, prin metode ce permit înregistrarea, clasificarea și cuantificarea caracteristicilor cantitative, în cadrul cercetării sunt îmbinate o serie de elemente metodologice cu caracter general, cum sunt: *tipologia cercetării, metodele de cercetare, orizontul de timp, curentul de cercetare și sursele de date*. Studiul întreprins este axat pe un *tip de cercetare documentară, aplicativă* în contabilitate, și îmbină analiza cu sinteza cercetarea logică cu cercetarea istorică, cercetarea calitativă cu cea cantitativă, și perspectiva teoretică (descriptivă) cu perspectiva practică (aplicativă). *Cercetarea calitativă* realizată s-a bazat, în mare parte, pe metode interpretative pentru înțelegerea efectelor pe care conturile naționale le exercită asupra sistemului informațional macroeconomic. *Cercetarea cantitativă* este rațională și recurge la măsurare, cuantificare și exprimare cifrică. *Măsurarea sau cuantificarea științifică* traduce în expresii calitative sau cantitative, cifrice sau simbolice fenomenele și procesele economice. Acest lucru este realizat prin indicatori, indici, ecuații, relații necesare în vederea efectuării analizei economice. În lucrarea de față, astfel de abordări se regăsesc cu preponderență în capitolele 4 și 5, în cadrul cărora am determinat, urmărit și analizat indicatori absoluți (spor sau scădere absolută) și indicatori relativi (indici de dinamică cu bază fixă și bază în lanț, precum și indicatori medii (ritmuri medii de creștere) ce caracterizează multiple relații cantitative. *Metoda tipologică* a fost frecvent utilizată pentru realizarea diferitelor clasificări la nivelul teoriilor, conturilor naționale, cadrului

instituțional, cadrului conceptual, indicatorilor macroeconomici și a celor regionali. *Observația neparticipativă* se datorează naturii domeniului de cercetare și a stadiului actual al cunoașterii în domeniul de interes, fiind remarcată cu precădere în abordarea terminologiei și a regulilor în SCN. *Analizele* efectuate, *comparațiile* realizate, *creerea unui modelul matematic de estimare a PIB regional*, opiniile proprii exprimate și *concluziile formulate* relevă însă și aspecte ale *observației participative* și demonstrative a cercetării. *Observația demonstrativă* ca metodă cu ajutorul căreia se caută argumente pentru confirmarea sau infirmarea unor ipoteze, pentru demonstrarea unor legi, principii, sau algoritmi.

Pentru analiza datelor este utilizată preponderent *metoda de cercetare comparativă cu caracter longitudinal* (evoluția contabilității naționale, prezentarea versiunilor sistemului de conturi naționale), respectiv *metoda comparativă cu caracter transversal* (prezentarea comparativă a diverselor teorii și opinii vizavi de statutul contabilității naționale).

Pe parcursul cercetării întreprinse, se întâlnesc elemente ale *curentului de cercetare pozitivist, constructivist și interpretativ*, ce urmăresc să explice și să interpreteze detaliat, într-o formă logică, concisă, clară și nepărtinitoare aspecte teoretice și practice legate de conturile naționale, de utilitatea acestora în urmărirea cauzelor care determină anumite fenomene economice. În vederea prezentării punctelor noastre de vedere în lămurirea unor aspecte legate de statutul contabilității naționale, de practicile și reglementările în domeniu, nelipsit cercetării este *curentul critic*. Privit în ansamblu lui, demersul științific este orientat în trei direcții principale de cercetare: *cercetarea normativă* (reglementări la nivel național, comunitar și internațional), *cercetarea doctrinară* (literatura de specialitate, studii de specialitate), *cercetarea practică* (publicații INSE). În acest sens, sursele de informare care stau la baza cercetării sunt reprezentate de cărți de specialitate a autorilor români și străini, articole publicate în reviste de specialitate naționale și internaționale, reglementări și acte legislative ale INS, ale Ministerului de finanțe, documente emise de diferite organisme naționale și internaționale care activează în sfera contabilității naționale: ONU, Uniunea Europeană, OECD, FMI, BNR, Institutelor naționale de Statistică din diferite țări.

7. PREZENTAREA SINTETICĂ A CAPITOLELOR TEZEI DE DOCTORAT

În vederea atingerii scopului propus, teza de doctorat intitulată *“Conturile naționale în sistemul informațional macroeconomic”*, se desfășoară pe cuprinsul a cinci capitole principale, introducere, concluzii generale, perspective și limite ale cercetării, referințe bibliografice selective, care la rândul lor au fost împărțite în mai multe subcapitole, în funcție de necesități și conținut. Primele trei capitole îndeosebi au un caracter preponderent teoretic, capitolul al patrulea și al cincelea reprezintă studii practice, aplicative referitoare la elaborarea conturilor sectoarelor instituționale și a celor regionale, la determinarea, analiza indicatorilor specifici acestora, la calculul și analiza indicatorilor sintetici de rezultate, la modalitatea de estimare a PIB prin aplicarea metodei celor mai mici pătrate.

Primul capitol intitulat **„Conturile naționale – localizare în stadiul actual al cunoașterii”** debutează cu o dezbatere asupra stadiului cunoașterii științifice în domeniul contabilității naționale, cu scopul identificării poziției contabilității naționale, în câmpul cunoașterii științifice. De-a lungul timpului, au existat și continuă și astăzi să existe numeroase controverse și dileme referitoare la recunoașterea contabilității naționale ca domeniu de cercetare al contabilității, și de aceea am considerat necesară clarificarea acestui aspect, apelând la abordări mai mult doctrinare. Pe tot parcursul acestei părți, am urmărit să identificăm, să interpretăm și să expunem, printr-o dezbatere de tip interpretativ, punctul nostru de vedere vizavi de statutul contabilității naționale în câmpul general al cunoașterii științifice.

Urmărind tezele și antitezele avansate de diverși cercetători, prin abordări calitative, am trecut în revistă literatura de specialitate dedicată ariei de cunoaștere a contabilității naționale, și am analizat, printr-o evaluare nepărtinitoare, la nivelul fiecărei lucrări opiniile autorilor față de includerea sau neinclusiunea contabilității naționale în sfera de cunoaștere a științelor economice. Complexitatea ariei de cercetare survine ca urmare a interdisciplinarității, dar mai ales ca urmare a implicațiilor active în viața economică. Principalele teorii existente referitoare la statutul contabilității naționale relevă faptul că în timp orientările cercetătorilor, au fost direcționate spre aflarea unui model descriptiv, care să permită sistematizarea și gruparea unor date de natură foarte complexă, dar cu legături între ele, care să exprime echilibrele fundamentale ale unei economii, să reflecte cât mai fidel activitatea trecută, să anticipeze viitorul economic. De aceea, am considerat importantă evidențierea caracterului interdisciplinar al cercetării, prin examinarea relației pe care o dezvoltă SCN cu sistemul informațional macroeconomic, precum și studierea relației contabilitate națională, contabilitate microeconomică.

Capitolul 2 intitulat „De la apariție la abordări contemporane privind contabilitatea națională” este dedicat analizei evoluției istorice a contabilității naționale. Prin abordări cantitative și calitative, îmbinând cercetarea logică cu cercetarea istorică am exploatat teoriile clasice și neoclasice în vederea identificării reperelor istorice cele mai importante în evoluția contabilității naționale, analizând la nivelul fiecărei perioade delimitate, contribuțiile cele mai semnificative ale diversilor cercetători din diferite țări, printr-o dezbateri de tip constructiv. Totodată am identificat factorii și cauzele care au influențat apariția și procesul dezvoltării contabilității naționale, raportându-ne la normele europene și internaționale. Analiza și sinteza, privind determinarea istorică a contabilității naționale, urmată de o serie de dezbateri lansate, încearcă să aducă în prim plan o abordare internațională, menită să dezvăluie legătura dintre practicile și consecințele contabile pe de o parte, respectiv politicile macroeconomice pe de parte. În vederea identificării principalelor momente ale armonizării internaționale și a tendințelor viitoare care vor marca evoluția contabilității naționale, am prezentat principale reglementări și versiuni ale sistemului de conturi naționale, la nivel internațional, european și național, și am analizat evoluția lor în timp. La nivelul reglementărilor internaționale ne-am axat, desigur, pe identificarea și prezentarea diferențelor dintre SCN 2008 (Sistemul de Conturi Naționale american) și SEC 2010 (Sistemul European de Conturi naționale) a cărui implementare se va produce începând din septembrie 2014 până în anul 2020 când toate statele membre vor adopta acest sistem. La nivelul reglementărilor europene am avut în vedere prezentarea diferențelor dintre versiunea aplicabilă SEC 95 a Sistemul European de Conturi și SEC 2010 ca variantă ce va înlocui treptat pe cea veche. Deoarece, armonizarea Sistemului Conturilor Naționale în România, s-a făcut după modelul francez, în sistemul normalizat SEC 1995, prezentarea structurii și a conținutului conturilor naționale s-a realizat după modelul conturilor sistemului normalizat francez, așa cum este el reflectat în literatura de specialitate din Franța, de diverși specialiști, precum Jean-Paul Piriou (2006), Daniel Labaronne (2001), Frédéric Teulon (2009). Toți aceștia, prezintă pentru Franța aceeași gruparea a conturilor naționale (conformă cu SEC 95), dar și cu sistemul de conturi naționale adoptat de România.

Capitolul 3 intitulat “Cadrul general al contabilității naționale” este axat pe crearea unei imagini de ansamblu a ceea ce reprezintă conturile naționale în cadrul sistemului informațional macroeconomic. În cadrul acestei părți am conturat prin intermediul studiilor analizate, cadrul conceptual, cadrul instituțional și operațiile aferente ariei de cercetare stabilite.

Ne-am orientat atenția asupra unor aspecte principale, precum: utilitatea informației oferite de conturile naționale (SCN este un sistem de date integrat și coerent? SEC este cadrul contabil compatibil pe plan internațional? SCN este utilizat în analiza, calculul rezultatelor macroeconomice și previziunea macroeconomică?), conceptul, tipologia, utilizatorii, obiectul și metoda de cercetare, principiile, reguli de înregistrare, circuit economic și operațiuni reflectate în conturile naționale. Ne-am propus ca tot demersul de cercetare bazat, în special, pe documentare, să excedă dincolo de personalizarea opiniilor, ipotezelor sau modelelor de înregistrare macrocontabilă și să testeze reflectarea conceptelor conturate la nivel teoretic asupra structurării și prezentării fluxurilor și circuitelor dintr-o economie națională. Am urmărit și am reușit să prezentăm elemente pe care se bazează sistemul conturilor naționale: fluxuri, stocuri, circuit economic, principii, procedee, operații cu bunuri și servicii, operații financiare, operații de repartiție. Prin examinarea acestor elemente, am dorit să accentuăm ideea formulată în primul capitol al tezei, potrivit căreia contabilitatea națională este o disciplină economică constituită ce aparține domeniului contabilității. De asemenea, am reconstituit progresiv circuitul operațiunilor cu bunuri și servicii din economie, al operațiilor de repartiție, al operațiilor financiare, apoi al circuitului elaborat complet al unei economii naționale și în sfârșit pe cea a Tabloului Economic de Ansamblu, ca reprezentare alternativă a circuitului elaborat complet al unei economii naționale. Ca parte aplicativă, am întocmit sub formă de exemplu cifric, Tabloul Economic de Ansamblu simplificat (TEAS), tablou ce are la bază ipotezele adoptate în cadrul circuitului economic elaborat complet al unei economii, având o dublă intrare, pe coloane fiind reprezentate conturile sectoarelor, iar pe linii operațiunile. Datele cuprinse în acest tablou le-am utilizat în continuare pentru a exemplifica cifric modul de echilibrare a conturilor sectoarelor instituționale.

Capitolul 4 abordează **“Conținutul, metodologia de calcul și analiza indicatorilor determinați pe baza informațiilor oferite de conturile naționale”**, și acoperă următoarele aspecte: definirea conținutului categoriilor economice exprimate prin indicatorii contabilității naționale, analiza structurii acestora, examinarea utilizării Sistemului Producției Materiale și a Sistemului Conturilor Naționale, prezentarea și analiza conturilor, a metodologiei de calculul, a structurii și evoluției principalilor indicatori macroeconomici, determinați pe baza informațiilor din conturile subiectelor economice, a sectoarelor instituționale și a conturilor macroeconomice, pe parcursul unui interval de timp stabilit, în vederea identificării stării economice a României. Realizarea părții practice (aplicative), a fost orientată spre descrierea, formularea și explicarea modului în care informația prezentă în conturile naționale poate să redea ansamblul operațiilor economice

realizate în cadrul unei economii. Ne-am propus să demonstrăm, din punct de vedere practic, faptul că, întotdeauna contabilitatea națională aduce o mare contribuție sistemului macroeconomic (ca parte componentă a acestuia). Pentru aceasta, prin abordări calitative și cantitative, bazându-ne pe inducție și deducție, pe formule și calcule matematice, am determinat indicatori, având în centrul preocupărilor noastre informația macrocontabilă, prezentă în conturile alcătuite pe subiecte economice, sectoarelor instituționale, și în conturile macroeconomice. Pentru a analiza evoluția fenomenelor și proceselor economice, am utilizat metoda comparativă, bazându-ne și pe cercetarea statică sau dinamică, pentru a urmări abaterile indicatorii absoluți, în timp, stabiliți prin diferență, sau a abaterilor relative stabilite prin indici. Deoarece, documentarea părții aplicative s-a făcut prin utilizarea mai multor surse de date, a fost necesară utilizarea metodei comparative, pentru a le confrunța și a stabili suficiența sau insuficiența lor. Pentru organizarea și sistematizarea informațiilor obținute în urma documentării acestei părți din lucrare, am întocmit tabele statistice și grafice, pe baza cărora cu ajutorul inducției am formulat concluzii generale, alteleori am explicat fenomenul rezultat, bazându-ne pe deducție. Pe plan internațional, există două sisteme pe baza cărora se calculează și se măsoară rezultatele macroeconomice, și de aceea, utilizând metoda comparației am încercat să semnalăm diferențele de fond existente între agregatele determinate în cadrul Sistemului Producției Materiale (SPM) și cele determinate în Sistemul Conturilor Naționale (SCN). În analiza efectuată, am încercat să adoptăm o poziție tranșantă în privința aplicării unuia sau altuia din cele două sisteme în practică. Analiza indicatorilor macroeconomici a scos în evidență importanța, nevoia și utilitatea alcătuirii conturilor naționale, importanța determinării indicatorilor, și în mod special pe cea a Produsului Intern Brut, indicatorul macroeconomic cel mai reprezentativ, utilizat atât pe plan național pentru a caracteriza starea economică a unei națiuni, cât și la nivel internațional pentru a efectua comparațiile între țări. Importanța modului în care sunt estimate conturile naționale, depășește granițele naționale, România ca stat membru al Uniunii Europene, trebuie să raporteze după un orar stabilit, informații provenite din conturile naționale, calitatea informațiilor transmise fiind verificată permanent de către Eurostat.

În capitolul 5 „Conturilor regionale (CNR) și indicatorii regionali – abordări teoretice și practice”, activitatea de cercetare, a fost orientată dincolo de documentarea teoretică și abordarea practică asupra metodologiei de întocmire a conturilor regionale și a estimării agregatelor regionale, spre prezentarea și realizarea unui model matematic de estimare a indicatorilor regionali în vederea identificării decalajelor între regiuni, cu scopul de a demonstra pe baza calculelor și rezultatelor obținute, faptul că estimările bazate doar pe

metode matematice fără luarea în calcul și a altor factori nu pot preveni efectele negative din economie, cum sunt de exemplu crizele economice. La nivelul primei părți a acestui capitol, prin abordări calitative, am urmărit să clarificăm aspecte ce vizează reperele teoretice ale regionalizării, ale metodelor de regionalizare, ale conținutului și metodologiei de elaborare a conturilor regionale și a agregatelor regionale, cu scopul evidențierii rolului pe care îl reprezintă conturile regionale în implementarea și evaluarea disparităților și eligibilității regiunilor, în stabilirea politicilor europene de coeziune. În cadrul acestei dezbateri am identificat cu ajutorul analizei documentare și a observației participative faptul că metoda de regionalizare descendentă aplicată în elaborarea conturilor regionale în țara noastră, este destul de dificilă, presupune estimări care nu pleacă de la date directe, punând la îndoială pertinenta datelor. În continuare, eforturile noastre au fost direcționate spre dezvoltarea unui studiu practic, care să permită aprofundarea cunoașterii categoriilor economice exprimate prin indicatorii contabilității regionale, a efectuării analizei structurii și evoluției indicatorilor regionali, a estimării PIB regional în România, a calculului indicilor de disparitate pentru a sesiza decalajele dintre regiuni. În vederea identificării stării economice a regiunilor României, analiza Produsului Intern Brut regional (PIBR) a Valorii Adăugate Brute regionale (VABR), a venitului primar net și a venitului disponibil net s-a bazat pe cercetarea cantitativă. Pentru a întregi conținutul fiecărui capitol, dar și al tezei în ansamblul ei, în partea finală a fiecărui capitol au fost plasate concluzii preliminare, iar la finalul tezei concluziile generale, perspectivele și limitele cercetării.

Fiecare dintre acestea cuprind concluziile prezentate, opiniile și considerațiile proprii, argumentate atât din punct de vedere teroretic cât și practic din perspectiva unor analize statistice, fundamentate pe informații multiple, pertinente și actualizate.

8. CONCLUZII GENERALE, PERSPECTIVE ȘI LIMITE ALE CERCETĂRII

Concluziile generale desprinse în urma cercetării efectuate

Încă din prima parte (*Capitolul 1*) al tezei de doctorat ne-am propus să clarificăm statutul contabilității naționale în câmpul general al cunoașterii. Dezbaterilor lansate și prezentate în cadrul acestei prime secțiuni, reliefează faptul că, în prezent, cercetătorii abordează diferit contabilitatea națională, sub aspectul ariei sale de cunoaștere. Literatura de specialitate studiată relevă existența a două curente de opinii ale cercetătorilor, pro și contra atribuirii statutului de știință contabilității naționale. Ca urmare a analizei acestor dezbateri, în formularea punctului nostru de vedere ne-am situat de partea curentului pozitivist, și am considerat *contabilitatea națională ca fiind un domeniu distinct al cunoașterii, o disciplină*

științifică ce exprimă extensia cunoașterii contabile de la nivel microeconomic la nivel macroeconomic, având un puternic caracter interdisciplinar. Pentru a justifica acceptarea contabilității naționale ca disciplină științifică, din sfera economicului, domeniul contabilității, am adus ca argumente pe acelea care relevă faptul că aceasta este o știință economică constituită, se bazează pe un ansamblu de concepte și instrumente specifice cu care operează și economia. Statutul de știință din domeniul contabilității, conferit contabilității naționale, se justifică prin faptul că aceasta dispune de un obiect propriu de cercetare și o metodă proprie de realizare a acestui obiect. Pentru realizare obiectului său, metoda contabilității naționale folosește o serie de procedee proprii (*contul și bilanțul*), comune și altor discipline economice (documentarea, evaluarea, inventarierea, agregarea, consolidarea), comune tuturor științelor (observația, raționamentul, comparația, gruparea, analiza și sinteza). Contabilitatea națională se bazează pe principiului partidei duble, ca metodă proprie contabilității. Cea mai mare parte a informațiilor de natura fluxurilor și stocurilor sunt de natură contabilă, provin din contabilitatea entităților economice, care elaborează situații financiare și dări de seamă ce constituie suport de intrare pentru contabilitatea națională. Există o serie de caracteristici comune ale contabilității naționale și ale contabilității microeconomice, cum sunt: înregistrarea operațiunilor în conturi sub forma literei T (tabele cu două coloane), evaluare monetară, utilizarea soldurilor contabile, înregistrarea operațiunilor atunci când au loc, precum și coerența internă a sistemului de conturi. În tranziția de la contabilitatea întreprinderilor la contabilitatea națională am remarcat ca relații directe posibile următoarele: conturile de producție și conturile de venit din contabilitatea națională identificate cu contul de profit și pierdere, din contabilitatea întreprinderii și contul financiar din contabilitatea națională identificat cu modificarea poziției financiare și situația fluxurilor de trezorerie, din micro contabilitate.

Aceste relații pot fi foarte greu utilizate în elaborarea conturilor naționale, doar prin simpla agregare, deoarece metodele de evaluare și convențiile contabile folosite la nivel microeconomic trebuie să fie similare cu cele oferite la nivel macroeconomic. De aceea, la nivel internațional prin normalizare, se încearcă o adaptare a sistemelor de contabilitate microeconomică, nevoilor sistemului de contabilitate națională.

Contabilitatea națională este o *știință socială și aplicativă*, este considerată a fi o creație a omului, ce reflectă activități, fenomene și fapte sociale, și furnizează informații tuturor utilizatorilor, participanți la viața economică.

În demersul nostru, nu am ignorat tezele potrivit cărora, contabilitatea națională este considerată a fi o *tehnică de gestiune macroeconomică, ce aparține statisticii*. Într-adevăr

contabilitatea națională presupune prelucrarea unui volum mare de date, uneori chiar și de natură statistică, dar utilizează unui cadru conceptual și metodologic de natură contabilă.

Au fost sesizate și unele *limite* legate de *calitatea bazei informaționale a contabilității naționale*. Contabilitatea națională nu poate măsura efectul utilizării subvențiilor de preț asupra așteptărilor inflaționiste sau asupra veniturilor populației, sau nu poate sugera care sunt mecanismele de finanțare cele mai adecvate și efectele acestora la nivel macroeconomic. De aceea, contabilitatea națională trebuie să conlucreze cu alte discipline științifice cum sunt : statistica și analiza macroeconomică.

Conturile naționale prezintă post-factum informații privind economia națională, și uneori cu o întârziere destul de mare, ceea ce pune în discuție înfăptuirea imaginii fidele, conform căreia datele contabile trebuie să fie înregistrate, în contabilitate, în timp util pentru a fi preluate și utilizate. Trebuie însă, recunoscut faptul că, rolul esențial al contabilității naționale este de a reflecta activitatea trecută, cu scopul unei mai bune cunoașterii a fenomenelor economice, în vederea extrapolării spre viitor, prin previziuni macroeconomice, planificare și politică economică. Datele referitoare la gospodăriile populației, obținute pe baza tehnicilor statistice, pot pune, de asemenea, sub semnul întrebării înfăptuirea imaginii fidele de către contabilitatea națională, deoarece informațiile contabile trebuie să ofere utilizatorilor o descriere adecvată, să fie corecte și complete. Apreciem însă, că estimările făcute sectorului instituțional „Gospodăriile populației” nu pot influența într-o măsură foarte mare rezultatele prelucrărilor, dată fiind mărimea acestora.

Continuând cu studiul literaturii de specialitate (*Capitolul 2*), am reliefat cele mai importante contribuții ale cercetătorilor la apariția și dezvoltarea contabilității naționale. Suntem de părere că aceasta *a apărut ca sistem de evidență și analiză a ansamblului economiei naționale, urmând un proces evolutiv determinat de rațiuni de natură preponderent politică*, ce implică intervenția statului în economie, și constituie azi un instrument nelipsit în implementarea politicilor macroeconomice. Progresul cercetărilor contabilității naționale în primele decenii ale secolului XXI, depind de o bună combinație a trăsăturilor principale a ceea ce tinde să devină școala europeană pe de o parte și școala americană pe de altă parte. Prefacerile economice s-au acumulat la o limită care poate indica existența unui nou salt calitativ al cercetărilor conturilor naționale (trecerea la SEC 2010 compatibil cu SCN 2008). În România armonizarea conturilor naționale s-a făcut după modelul francez normalizat, care cuprinde *conturile curente* (contul de producție, contul de exploatare, contul de alocare a veniturilor primare, contul de distribuție secundară a venitului, contul de utilizare a venitului), *conturile de acumulare* (contul de capital și contul financiar) și *conturile de patrimoniu*.

Dezbateriile referitoare la prezentarea utilității contabilității naționale (lansate în *Capitolul 3*), ne conduc la formularea unei opinii personale, potrivit căreia informația rezultată ca urmare a întocmirii conturilor naționale urmărește realizarea a două obiective majore, acela de a informa și modela activitatea economică a unei țări în cursul unei perioade date, și acela de a prevedea evoluția fenomenelor și proceselor economice ce ar putea să afecteze echilibrul sistemului macroeconomic. Contabilitatea națională permite comparațiile în spațiu, adică comparațiile internaționale. Prin intermediul SCN sunt apreciate performanțele diferite ale economiilor, comparându-se nivelul și ritmul de evoluție a diferitelor agregate ale țărilor. Această comparație presupune agregate normalizate, adică măsuri calculate de toate țările conform unei metode identice, și transmise organizațiilor internaționale (ONU, FMI, Banca Mondială) cu scopul efectuării unor comparații internaționale. Realitățile economice reflectate prin intermediul Sistemului Conturilor Naționale grupează conturile după caracteristici de spațiu în profil național, plurinațional și regional, și după caracteristici de timp, se alcătuiesc conturi trimestriale, anuale, pe mai mulți ani sau la un moment dat. Concepte și elemente pe care se bazează sistemul conturilor naționale se regăsesc sub formă de fluxuri, stocuri, unități instituționale, sectoare instituționale, ramuri de activitate, circuit economic, principii, procedee, utilizatori, operații cu bunuri și servicii, operații financiare, operații de repartitie, tablouri. În cadrul SEC sunt utilizate două tipuri de unități și două moduri aferente de subdivizare a economiei, care sunt destul de diferite și răspund unor scopuri analitice specifice, primul descrie fluxul de venituri și cheltuieli, fluxurile financiare și conturile de patrimoniu prin regruparea unităților instituționale *pe sectoare*, iar al doilea are în vedere reprezentarea proceselor de producție, și analiza intrări-ieșiri prin regruparea unităților locale cu activitate economică *pe ramuri de activitate*. În legătura cu prima grupare, noua versiune de conturi naționale SEC 2010, față de SEC 1995 prezintă pentru Sectorul societăților financiare o divizare în subsectoare mai cuprinzătoare fiind introduse subsectoare noi ce grupează instituțiile financiare captive și alte entități creditoare, societățile de asigurare, fonduri de pensii. De asemenea, cu excepția sectorului Banca centrală fiecare din subsectoare este divizat în societăți financiare publice, societăți financiare private naționale, societăți financiare sub control străin. Această divizare conferă posibilitatea unei informării mai cuprinzătoare în vederea efectuării analizelor și prevenirii riscurilor financiare. În cadrul SCN operațiunile economice sunt considerate fluxuri economice, și sunt grupate în funcție de sectoarele instituționale și clasificate potrivit naturii activității economice în trei mari categorii: *operațiuni asupra bunurilor și serviciilor*, *operațiuni de repartitie*, *operațiuni financiare*. SEC 2010 cuprinde și o a patra grupare: operațiuni care nu sunt incluse în cele trei grupe menționate mai sus: achiziții minus cedările de active nefinanciare neproduse.

În practica economică, Sistemul Conturilor Naționale, aduce întotdeauna o mare contribuție sistemului informațional macroeconomic. Pentru a analiza și caracteriza activitatea economică a unei țări, într-o anumită perioadă de timp, se impune ca la nivelul subiecților economici, a sectoarelor economice și pe ansamblul economiei naționale să se măsoare structura, mărimea și dinamica bunurilor materiale și serviciilor realizate (*Capitolul 4*). Acest lucru conduce la nevoia obținerii unor indicatori care să exprime în unități monetare *valoarea producției, valoarea adăugată brută, venitul disponibil brut, economia brută, capacitatea sau necesarul de finanțat*. Conturile naționale ca rezultat al multiplelor agregări și sintetizări a informațiilor cuprinse în conturile alcătuite pe subiecte economice, pe sectoare și ramuri de activitate, prezintă acești indicatori sub formă de sold, pe baza caruia se pot calcula și compara cei mai importanți indicatori de rezultate utilizați în calculele și analizele economice efectuate de organisme internaționale: *PIB, PIN, PNB, PNN, VN, VD*. Pentru a caracteriza structura economică a unei țări, cel mai reprezentativ indicator este PIB-ul. Prin analiza evoluției PIB-ului se pot obține informații ce indică starea economică a unei țării, reprezentată fie de o creștere economică, fie de un regres economic. Din analiza contribuției ramurilor economice la formarea PIB-ului se pot obține informații pe baza cărora se poate aprecia nivelul de dezvoltare a unei țări în raport cu alte țări. Indicatorii macroeconomici de rezultate, determinați pe baza informațiilor oferite de conturile naționale constituie teme de dezbatere a multor cercetători, instituții publice și societăți private. În condițiile crizei economice guvernul, firmele, băncile, instituțiile bursiere, sindicatele, populația, prezintă un larg interes față de evoluțiile negative ale economiei și necesită informații oferite de conturile naționale care să reflecte rezultatele dobândite la nivel național sau regional. Pe plan internațional, există două sisteme pe baza cărora se calculează și se măsoară rezultatele macroeconomice. Ca urmare a stabilirii diferențelor dintre cele două sisteme, se poate observa că venitul național determinat conform concepției SPM este mai mic față de indicatorul determinat în SCN cu valoarea adăugată aferentă serviciilor nemateriale considerate de SPM ca neproductive. În SPM datorită delimitării producției, se observă inexistența unor sectoarelor instituționale, în sensul definit de SCN, ca urmare a faptului că statul și menajele sunt considerate a fi necreatoare de valoare. De asemenea, în SPM în consumul productiv al sferei materiale, nu se cuprind cheltuielile materiale aferente serviciilor nemateriale. Deosebirile semnificative se remarcă și în privința amortizării imobilizărilor corporale folosite productiv ce sunt cuprinse la consumul intermediar, consumul statului nefiind evidențiat în cadrul utilizării finale fiind inclus în cadrul consumului colectiv. Diferențele semnalate conduc în final la neconcordanțe între agregatele determinate în SPM și cele determinate în SCN, și de aceea pe măsura trecerii lor la economia de piață, *este necesar ca SPM să fie înlocuit cu sistemul*

conturilor naționale. Sistemul Conturilor Naționale este un sistem de observare și măsurare, acest fapt fiind justificat prin indicatorii determinați și analizați în orizontul de timp 2007-2011. Ca urmare a crizei economice, evoluția indicatorilor este una fluctuantă. Astfel, perioada 2007-2008 marchează o evoluție pozitivă a economiei românești, evidențiată prin prisma informațiilor sintetizate în cadrul conturilor sectoarelor instituționale, relevantă și de tendința de creștere (în termeni nominali), a principalilor indicatori ai sectoarelor. Criza declanșată la sfârșitul anului 2008, a făcut ca anul 2009 să marcheze o scădere a *valorii adăugate* în cadrul sectorului “Societăți nefinanciare”, datorită diminuării producției de bunuri și servicii și a creșterii consumului intermediar. Pe fondul crizei economice și anul 2010 menține acest indicator pe un trend descrescător. Anul 2011, sub efectul antrenării producției de bunuri și servicii (industria a marcat o performanță consistentă) se dă tonul revenirii din recesiune. În aceste condiții valoarea adăugată, înregistrează un spor absolut de creștere cu 60.520,5 milioane lei față de anul 2007, cu 9.460,1 mil. lei față de anul 2009 și cu 11340,5 mil. lei față de 2010. *Economia brută* a sectorului în anul 2008 a fost de 96054,8 mil. lei, cu 22,49 % mai mare decât în 2007, reprezentând 71,61% din excedentul brut din exploatare. *Necesarul de finanțat* a scăzut în anul 2008 cu 2,77 % față de 2007, datorită transferurilor de capital și a modificării variației stocurilor. În perioada 2009-2011, se înregistrează valori pozitive ale indicatorului, ceea ce indică capacitate de finanțare, ca urmare a reducerii investițiilor pe fondul crizei financiare, și a măsurilor de politică monetară luate în vederea evitării crizei. *Excedentul brut de exploatare* înregistrează cu excepția anului 2010, un trend crescător. Anul 2010, înregistrează o diminuare a acestui indicator datorită creșterii impozitelor pe producție și importuri, și reducerii subvențiilor pe producție. Evoluția economiei românești în perioada 2007-2008 a avut un impact pozitiv asupra sectorului “Societăți financiare, astfel, *valoarea adăugată brută* în anul 2008 a fost cu 44,4% mai mare în termeni nominali decât cea înregistrată în anul 2007, iar cea a producției cu 41,21 % . Momentul de criză 2008-2009, a condus la o scădere temporară, a producției și a valorii adăugate a sectorului. *Economia brută* a fost de 9703,1 mil. lei în anul 2009 cu 6732,5 milioane mai mare decât cea înregistrată în anul 2008, ca urmare a diminuării cu 382,2 mil. lei a remunerațiilor salariaților și cu 470,30 a altor impozite pe producție. În anul 2010, această structură a suferit modificări, astfel încât luând de bază anul 2009, se constată o diminuare cu 94,88 % a impozitelor pe producție, și o creștere cu 6,72 % a remunerațiilor salariaților. Aceste modificări au avut influență asupra excedentului brut al exploatarii, care a crescut cu 11,66%. *Capacitatea de finanțare* înregistrează an de an creșteri, excepție face însă anul 2008, când valoarea indicatorului scade cu 1191,7 milioane lei față de anul 2007. Aceste modificări sau produs ca urmare a fluctuației diferenței dintre dobânzile primite și cele vărsate. Sectorul

instituțional “Societățile financiare” înregistrează capacitate de finanțare bazată pe creșterea puternică a dobânzilor primite ceea ce contribuie la finanțarea celorlalte sectoare instituționale ale economiei naționale. Din datele prezentate se observă o evoluție crescătoare a producției “*Administrațiilor publice*” în intervalul de timp 2008-2009. Cu toate acestea, anii 2010 și 2011 urmează însă un trend descrescător, în 2011 producția înregistrată de administrațiile publice este cu 1,57 % mai mică decât în 2010 și cu 10,12 % față de 2009. *Excedentul brut de exploatare* în anul 2011 a fost influențat negativ de scăderea valorii adăugate brute (resursă), dar această influență a fost echilibrată oarecum de scăderea remunerațiilor și a cotizațiilor sociale (utilizări) urmare a disponibilizărilor din sector. *Economia brută și necesarul de finanțare* înregistrează valori negative în anul 2009 ca urmare a scăderii venitului național brut și al venitului disponibil brut care în anul 2009 înregistrează o valoare de 76.042,8 mil. lei față de 2008 când valoarea acestuia a fost de 95.993,1 mil. lei. *Considerăm că asupra venitului național brut închiderea unor firme sau insolvența au contribuit la scăderea acestuia.* Așa cum rezultă din „Contul de alocare a veniturilor primare” pentru anul 2008-2009, datorită evenimentelor invocate, impozitele pe producție și taxa pe valoarea adăugată ca resurse ale contului au scăzut în anul 2009 față de 2008, impozitele cu 6.013,9 mil. lei iar TVA cu 7.333,6 mil. lei. Transferurile de capital primit care în anul 2009 sunt în sumă de 1.535,0 mil. lei față de 3.989,6 mil. lei în anul 2008, ajustarea venitului și creșterea cheltuielilor pentru consum final au contribuit la creșterea necesarului de finanțat pentru anul 2009. Devansarea nivelului veniturilor administrațiilor publice de către cheltuielile înregistrate de acest sector, în anul 2011, au condus la formarea unui necesar de finanțare de 30.901,2 mil. lei, mai mic în mărime absolută cu 4.650,5 mil. lei decât cel înregistrat în anul 2010. Considerăm că influențele care au contribuit la reducerea necesarului de finanțare a sectorului Administrației publice” în anul 2011 față de 2010, sunt cu precădere cele de natură fiscală, ce au condus la creșterea veniturilor cu 8,23% față de cel al cheltuielilor care înregistrează un ritm de creștere de 4,62 %. Nivelul veniturilor este marcat de modificarea în anul 2010 a cotei de TVA de la 19% la 24%, precum și a evoluției pozitive înregistrată de cursul de schimb valutar cu implicații asupra creșterii accizelor. Reducerea salariilor și a cotizațiilor sociale efective cu 11.530,6 mil. lei în mărime absolută în anul 2011 față de anul 2010, s-a produs ca urmare a introducerii Pilonului 2 de pensii și a menținerii unui trend moderat în evoluția venitului salarial mediu brut. Se remarcă o evoluție pozitivă a tuturor indicatorilor sectorului “*Gospodăriile Populației*” pentru perioada 2007-2008 și 2010-2011. *Consumul final* ca utilizare a venitului înregistrează o creștere cu 11,58 % în anul 2011 față de anul 2009, dar cu numai 5,15 % față de 2010, *ceea ce trage un semnal de alarmă asupra nivelului de trai al populației în anul 2011, sau a modificării comportamentului populației în ceea ce*

privește structura produselor cumpărate. Economia brută evidențiază orientarea populației spre cheltuiala pentru consumul final. Se remarcă o tendință de creștere accentuată a acestui indicator mai ales în anul 2011 față de 2010. Tendința spre consum a gospodăriilor private, a fost încurajată și de condițiile în care au fost oferite creditele pe piața bancară. Este de remarcat faptul că, boom-ul sectorului imobiliar a stimulat creșterea consumului final și a formării brute de capital în sectorul “Gospodăriilor populației”, dar a accentuat și tendința de a apela la credite. Creșterea datoriilor sectorului privat, reprezintă de altfel unul dintre cele mai relevante sisteme de alarmă ce pot anticipa efectele unei posibile crize. Tendința mai accentuată de scădere a ratei de economisire parcursul anilor 2007 și 2011, reflectă faptul că deși veniturile populației au crescut, datorită micșorării încrederii în sistemul bancar și în politica monetară s-a diminuat și economisirea resurselor bănești. Considerăm ca tendința spre consum a sectorului “Instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației” a, influențat evoluția economiei brute și a accentuat creșterea necesarului de finanțare în perioada 2009-2010. Ca urmare a decalajului nefavorabil menținut între importurile și exporturile de bunuri și servicii, balanța comercială a înregistrat în anul 2011 un sold negativ de 29628,8 mil. lei. Indicatorii sintetici de rezultate macroeconomice prezentați servesc la evidențierea și analiza unor aspecte esențiale ale activității economice fiind evaluați la prețurile pieței (prețurile cumpărătorilor) sau la prețurile factorilor de producție (prețurile producătorilor). Indicatorii macroeconomici de rezultate pot fi exprimați în prețuri curente (prețurile fiecărui an) ca și indicatori nominali sau în prețuri comparabile, constante (prețurile unei perioade considerată de bază) ca și indicatori reali. În practică pentru a cuantifica modificările intervenite pe o perioadă mai mare de timp, mărimea acestor indicatori trebuie să fie exprimată în prețuri comparabile sau constante. Pentru a obține indicatori reali este necesar ca, din mărimea indicatorilor valorici exprimați în prețuri curente să se elimine influența modificării prețurilor, adică trebuie să se realizeze deflaționarea indicatorilor nominali. Din analiza datelor prezentate ca urmare a determinării indicatorilor de rezultate se observă fluctuații ale structurii și evoluției acestora în orizontul de timp 2007-2011. Se constată că asupra evoluției pozitive a produsului intern brut în perioada 2007-2008, influență a avut creșterea activității din sectorul privat ca urmare a procesului de privatizare. Astfel, în anul 2008, o pondere însemnată în total de circa 48,6 % o ocupă serviciile, urmate de industrie cu 23 % și construcții cu 10,9 %. În anul 2009 valoarea produsului intern brut a scăzut cu 13560,6 față de anul 2008 influențată fiind de o ușoară diminuare a ponderii agriculturii în PIB (6,6 % în 2008 la 6,5 % în 2009) și de reducerea cu 3321,20 mil. lei a volumului construcțiilor. În perioada 2010-2011 se observă menținerea unei ponderii ridicate a serviciilor și industriei, scăderea ponderii construcțiilor precum și creșterea ponderii agriculturii în total produs intern brut. Perioada

2007-2008 înregistrează în mărimi absolute un trend crescător la toți indicatorii prezentați, dar ca ponderi în PIB unii indicatori înregistrează diminuări. Astfel, în anul 2008 consumul final efectiv reprezintă 81,8 % din PIB cu 1,1 % mai puțin decât în anul 2007 când acesta a înregistrat 82,9 % pondere în PIB. Pentru aceeași perioadă, consumul final colectiv al administrațiilor publice, formarea brută de capital fix, exportul și importul înregistrează creșteri ca și ponderi în PIB. În perioada analizată exporturile sunt inferioare importurilor, (decalajul dintre import- export fiind de 156.629,3 mil. Lei). În anul 2011, consumul final efectiv a fost de 437.355,3 mil. lei, reprezentând 78,5% din PIB, cu 1,7 % mai mic decât 2010. Formarea brută de capital fix (FBCF) a însumat 145139,4 milioane lei și a deținut 26,1% din PIB în anul 2011, comparativ cu anul 2010 înregistrând o ușoară creștere cu 1,4 %. Exportul total de bunuri și servicii a fost de 222.944,9 milioane lei, reprezentand 40% din PIB, înregistrând o creștere cu 4,6 % față de anul 2010. Importul total de bunuri și servicii a fost de 252.573,7 milioane lei și a avut o pondere de 45,3% din PIB, în creștere cu 4,1 % față de anul 2010. Analiza indicatorilor macroeconomici a scos în evidență importanța, nevoia și utilitatea alcătuirii conturilor naționale, importanța determinării indicatorilor, și în mod special pe cea a Produsului Intern Brut, indicatorul macroeconomic cel mai reprezentativ, utilizat atât pe plan național pentru a caracteriza starea economică a unei națiuni, cât și la nivel internațional pentru a efectua comparațiile între țări. PIB reprezintă un indicator de referință în formularea politicilor naționale cât și a celor comunitare.

Problemele regionale (**Capitolul 5**), prin natura și conținutul lor diferă mult de la o țară la alta, ele fiind rezultatul unor condiții și factori specifici, ce caracterizează fiecare stat. Soluționarea lor prezintă anumite particularități atât în privința regionalizării teritoriului cât și a înlăptuirii politicii regionale. Diminuarea decalajelor economice reprezintă una dintre cele mai complexe și dificile teme ale politicii regionale. La nivel comunitar politica de dezvoltare regională urmărește evoluția armonioasă a Uniunii Europene, prin reducerea disparităților economice și sociale existente la nivelul diverselor regiuni ale țărilor membre, în acest sens fiind instituite fondurile de coeziune economică și socială. Împărțirea teritoriului implică dimensionarea regională a fenomenelor social-economice și reprezintă o cerință importantă în înlăptuirea politicii regionale, trebuie făcută conform unor criterii științifice fundamentate și bine precizate. *Considerăm, că pentru România, reșezarea structurilor administrativ-teritoriale, de la nivelul NUTS 3 (județ), la nivelul NUTS 2 (regiune), ar constitui un mod de reducere substanțială a cheltuielilor cu administrațiile publice.* Întocmirea conturilor regionale este destul de dificilă în comparație cu întocmirea conturilor naționale, deoarece se ridică următoarele probleme legate de faptul că: accesul la datele necesare este mult mai dificil, standardizarea unor seturi de conturi elaborate pentru

diferite regiuni în diverse perioade de timp este greu de realizat, comerțul interregional și fluxurile de capital nu sunt, în mod obișnuit, înregistrate în statistici, granițele regionale fiind deschise, sfera de cuprindere a veniturilor nu este aceeași cu cea a produsului regional brut, unele venituri nu au o localizare regională clară (cum ar fi: profiturile nedistribuite ale firmelor, unele cheltuieli ale administrației centrale). La nivel regional se elaborează numai două conturi, cel al alocării veniturilor primare ale gospodăriilor populației și cel de distribuire secundară a venitului ale gospodăriilor populației. Conturile regionale sunt de fapt analogul conturilor naționale la nivel regional. Metoda utilizată în elaborarea conturilor regionale este cea descendentă ceea ce face ca întocmirea acestora să fie destul de dificilă în raport cu conturile întocmite în contabilitatea națională. Dezavantajele acestei metode constau în accesul greu la datele necesare, în elaborarea dificilă a unor seturi de conturi pentru diferite regiuni în diverse perioade de timp. Această metodă presupune furnizarea de estimări care nu sunt calculate plecând de la datele directe, ci prin intermediul unei chei de repartiție. De aceea, are dezavantajul de a furniza estimări care nu sunt calculate plecând de la datele directe, punând la îndoială relevanța datelor. Cu toate acestea, metoda are avantajul coerenței numerice între conturile naționale și conturile regionale. Considerăm că, *utilizarea metodei ascendente în elaborarea conturilor regionale ar fi mult mai potrivită*, deoarece face apel direct la surse de date pertinente la nivel regional, prin colectarea informațiilor de la unitățile rezidente. Prin aplicarea acestei metode, ar putea fi întocmit și la nivel regional, întregul set de conturi elaborat la nivel național, prin crearea unei baze de date a cărei actualizare să fie făcută direct de către unitățile rezidente, prin utilizarea IT. De altfel, orientările strategice al Sistemului Statistic European așa cum prezintă unii autori (Voineagu et al., 2009: 5-10) au în vedere regândirea și extinderea culegerilor de date existente prin exploatarea posibilităților pe care le oferă noile instrumente de comunicare (de exemplu , tehnologiile web), în ceea ce privește stabilirea de legături cu utilizatorii și repondenții. Sistemul de culegere a datelor de la întreprinderi este în curs de modernizare (în cadrul Programului European MEETS – Modernizarea statisticilor europene referitoare la întreprinderi și comerț). Acesta își propune să creeze un depozit (de tip sistem de stocare centralizată) de metodologii, manuale, documente utile, actualizat în aceeași manieră, centralizată. Un impediment în acest sens, este modul de culegere a datelor de la gospodării prin ancheta forței de muncă, ancheta privind veniturile și condițiile de viață. Acest lucru este deosebit de costisitor, iar activitatea este afectată de ratele de răspuns în scădere și de preocupările legate de confidențialitate. De asemenea, așa cum prezintă unii specialiști (Tiron-Tudor, 2013), MFP crește responsabilizarea administrațiilor publice, prin modernizarea sistemului informatic ForExeBug, în vederea raportării situațiilor financiare ale instituțiilor publice conform regulamentelor europene, în scopul utilizării acestora atât în

cadrul ministerului, cât și pentru analize multicriteriale și pe serii de timp. Aplicarea metodei celor mai mici pătrate în estimarea PIB, conduce la formule de estimarea a evoluției PIB pentru anii următori, sau chiar a PIB-ului trimestrial. În general prin această metodă se obțin rezultate bune de estimare pentru perioadele în care evoluția economiei nu înregistrează salturi bruște de la o perioadă la alta atât în sensul creșterii cât și al descreșterii. Prin urmare, credem că pentru a prevedea crizele economice doar abordarea statistică nu este suficientă, trebuie luați în calcul și alți factori cum sunt de exemplu: ciclurile economice, rectificările bugetare, inflația, creditarea, evoluția cereri reflectată în consumul final, schimbările în politica economică și în cea bugetară, factorii de mediu și cei sociali (în special cei ai pieței muncii). Diminuarea decalajelor economice regionale, presupune un volum ridicat de date și informații privind variatele aspecte economice. În acest sens, factorii de decizie au nevoie de instrumente specifice analizei economice regionale, cum sunt indicatorii sintetici de măsură a inegalităților teritoriale. Indicatorii utilizați în caracterizarea nivelului de dezvoltare a unei regiuni sunt indicatori de producție (Produsul Intern Brut Regional și Valoarea Adăugată Brută Regională), indicatori de venituri (Venitul Primar Net și Venitul Disponibil Net). În vederea măsurării decalajelor regionale, se determină indicii de disparitate. În procesul de caracterizare a situației economice a României, prin prisma decalajelor regionale, se poate afirma că: doar două regiuni București-Ilfov și Vest au înregistrat în anul 2010 indici de disparitate peste media națională, cu 93,4 % (193,4– 100) respectiv 6,4 (106,4 – 100) procente. Limitele între care se află situații indici de disparitate a celorlalte regiuni sunt cuprinse între 78,1 și 91,2 %. Regiunea Nord-Est înregistrează cel mai mic indice de disparitate pentru anul 2010 situându-se cu 21,9 (100– 78,1) procente sub procentul înregistrat la nivel național.

Contribuțiile proprii

Preocupările noastre la realizarea acestui demers științific se justifică prin faptul că:

- a stabilit un punct de vedere propriu referitor la clarificarea statutului contabilității naționale în câmpul general al cunoașterii; au fost extinse condițiile ce pot fi adăugate cunoașterii, pentru ca informațiile microcontabile să aibă o utilizare mai mare în contabilitatea națională; am prezentat opinii proprii vizavi de calitatea informațiilor provenite din conturile naționale; au menționat unele caracteristici și bariere în tranziția de la contabilitatea microeconomică la contabilitatea națională.
- Au fost identificate și delimitate temporal și spațial principalele repere și aporturi calitative aduse de cercetători în dezvoltarea Sistemului Conturilor Naționale; au fost prezentate principalele diferențe calitative aduse de versiunea Sistemului European

de Conturi SEC 2010 față de versiunea SEC; în examinarea conturilor naționale s-a încercat o abordare comparativă cu medii economice care împart reglementări legale similare.

- Referitor la sectoarele instituționale, s-a considerat a fi nejustă atribuirea de sector instituțional sectorului instituțional „Restul lumii” deoarece acesta cuprinde operațiunile ce au loc între unitățile rezidente și cele nerezidente, nu grupează unități instituționale ce îndeplinesc o anumite funcție sau dispun de resurse.
- În vederea declarării anuale a tuturor necunoscutelor legate de gospodăriile populației, am propus existența unei baze de date comună a Institutului Național de Statistică, a MFP și al Consiliilor locale.
- Atunci când este discutată culegerea de date, *propunem și o conlucrare mai apropiată a INS, cu: Ministerul de finanțe, Banca Centrală, Autoritatea de Supraveghere Financiară, agențiile de ocupare a forței de muncă, Serviciul Public Comunitar Local de Evidență Persoane*; acest lucru ar facilita și prelucrarea mai rapidă a datelor, în vederea reducerii diferenței dintre momentul producerii fenomenelor economice și cel al publicării datelor statistice, contribuind în acest fel și la elaborarea de prognoze, mult mai apropiate de realitate.
- Pentru a se întocmi și la nivel regional, întregul set de conturi elaborat la nivel național considerăm că *utilizarea metodei ascendente ar fi mult mai potrivită*, deoarece se poate crea o bază de date a cărei actualizare poate fi făcută direct de către unitățile rezidente, prin utilizarea IT; aceasta ar facilita și prelucrarea mai rapidă a datelor, în vederea reducerii diferenței dintre momentul producerii fenomenelor economice și cel al publicării datelor statistice, contribuind în acest fel și la elaborarea de prognoze mult mai apropiate de realitate.
- Prin intermediul modelului matematic prezentat, am demonstrat faptul că pentru a prevedea crizele economice doar abordarea statistică nu este suficientă, trebuie luați în calcul și alți factori.

Limite ale cercetării

Demersul științific se încadrează în aria de cercetare propusă și respectă obiectivele ce au fost stabilite inițial. Cu toate acestea, datorită faptului că, domeniul de cercetare este în realitate mult mai amplu este imposibil de acoperit în întregime, impunând realizarea unei delimitări metodologice în vederea realizării unui studiu elaborat. În urma consultării lucrărilor menționate ca surse bibliografice, precum și a studiilor citate în baze de date

interne și internaționale, ne-am oprit atenția doar asupra aspectelor cele mai relevante din tematica cercetată. Am formulat o serie de idei ce au fost inserate în cadrul tezei. Am încercat extindem alte idei, având în vedere că se apropie momentul trecerii de la SEC 1995 la SEC 2010.

Trecerea la versiunea SEC 2010, reprezintă un pas înainte spre modificarea sistemelor de contabilitate națională a țările integrate în Uniunea Europeană, dar care poate influența într-o măsură mai mare nevoia de a revizui baza teoretică și practică a contabilității naționale. Considerăm că *o dezbatere mai amplă pe seama noii versiuni a sistemului de conturi naționale* ar fi fost foarte utilă practicienilor, care trebuie să parcurgă rapid drumul dificil al implementării SEC 2010. Aceasta implică urmărirea atentă a modificărilor impuse prin regulamentele organismelor internaționale recunoscute, care sunt foarte bogate în conținut și mărime (ex. Regulamentul 549 din 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană numără 727 de pagini). Deoarece, problematica conturilor naționale este extrem de vastă și de complexă, iar pe de altă parte, spațiul alocat lucrării de față prezintă evident un caracter limitat, a fost nevoie de o selectare a anumitor tematici relevante, asupra cărora să fie concentrate eforturile de dezvoltare și aprofundare ale autoarei. Prin urmare, nu a fost alocat un spațiu destul de cuprinzător *conturilor de patrimoniu, conturilor trimestriale, conturilor satelit, conturilor comunitare*. Desigur fiecare dintre acestea vor face obiectul unor cercetări viitoare. Considerăm că aceste limite nu au un efect semnificativ asupra realizării demersului științific, și nu afectează relevanța rezultatelor cercetării.

Perspectivile cercetării

În realizarea demersului științific, am încercat, să răspundem într-o manieră exhaustivă tuturor întrebărilor formulate încă de la începutul cercetării, neavând pretenția de a rezolva toate problemele care vizează vastul domeniu al contabilității naționale.

Considerăm că, direcțiile pentru o cercetare ulterioară, sunt în mare măsură legate de limitele prezentului demers științific. Drept urmare, în cadrul acestei secțiuni, neavând pretenția că am reușit să identificăm toate perspectivele unei cercetării viitoare, dar vom încerca să analizăm câteva astfel de elemente care au calitatea de a fi orientări ale cercetării viitoare, după cum urmează:

- Exploatarea posibilităților, de *aliniere cât mai exactă a Sistemului Conturilor Naționale, la standardele europene*, reglementate în acest domeniu de versiunea SEC 2010;

- Dezvoltarea cercetării științifice în domeniul *conturilor de patrimoniu*, conturi ce completează informațiile furnizate de conturile de flux, în aceeași manieră în care, în contabilitatea întreprinderii, bilanțul completează contul de rezultate. Conturile de patrimoniu și variațiile patrimoniului permit reflectarea sub formă de conturi a stării activelor și pasivelor deținute de diferite sectoare ale economiei naționale la un moment dat, precum și modificările intervenite asupra lor în fiecare an.
- Dezvoltarea mai amplă, a *sistemului intermediar al întreprinderilor*, considerat a fi un instrument esențial în uniformizarea și transpunerea datelor de la nivel microeconomic la nivel macroeconomic;
- Exploatarea posibilităților de a obține date definitive, pe baza informațiilor pe care le oferă *conturilor trimestriale*, în vederea eliminării întârzierile înregistrate de producerea statisticilor naționale și europene;
- Pentru determinarea PIB-ului, trebuie să fie luați în considerare și factorii de mediu și cei sociali, în special cei ai pieței muncii, prin includerea în SCN a conturilor de mediu și a celor sociale;
- Realizarea unor analize mai extinse a conturilor satelit, a factorii de mediu și a celor sociali, în vederea determinării PIB;
- Dezvoltarea posibilităților de evaluare a producției casnice;
- Identificarea modalităților de conlucrare mai apropiată a INS, cu: Ministerul de finanțe, Banca Centrală, Autoritatea de Supraveghere Financiară, agențiile de ocupare a forței de muncă, Serviciul Public Comunitar Local de Evidență Persoane, pentru a facilita și prelucrarea mai rapidă a datelor, în vederea reducerii diferenței dintre momentul producerii fenomenelor economice și cel al publicării datelor statistice, contribuind în acest fel și la elaborarea de prognoze mult mai apropiate de realitate;
- Dezvoltarea cercetării în vederea unei posibile utilizări a metodei ascendente în elaborarea conturilor regionale, care să facă apel direct la surse de date pertinente la nivel regional, în vederea întocmirii și la nivel regional, a întregului set de conturi elaborat la nivel național;
- Analiza posibilității extinderii și structurării bazelor de date specifice domeniului contabilității naționale, în vederea determinării indicatorilor macroeconomici, necesari analizelor și fundamentării deciziilor la nivel macroeconomic și comunitar;
- Dezvoltarea cercetării conturilor comunitare.

9. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

CĂRȚI DE SPECIALITATE

1. Achim M.V., (2009), *Analiza economico-financiară*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
2. Achim S.A., (2009), *Contabilitate pentru manageri*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
3. Anghelache C. & Capanu I., (2003), *Indicatori macroeconomici Calcul și analiză economică*, Editura Economică, București
4. Anghelache C., Isaic-Maniu A., Mitruț C. & Voinag V., (2005), *Sistemul Conturilor Naționale*, Ediția a 2-a, Editura Economică, București
5. Anghelache C., Isaic-Maniu A., Mitruț C., Voineagu V., Dumbravă M. & Manole A., (2006a), *Analiză macroeconomică Teorie și studii de caz*, Editura Economică, București
6. Anghelache C., Bugudui E., Gresoiu S. & Niculescu E., (2006b), *Statistică aplicată Indicatori, sinteze și studii de caz*, Editura Economică, București
7. Anghelache C., Isaic-Maniu A., Mitruț C. & Voinag V., (2007), *Sistemul Conturilor Naționale*, Ediția a 2-a, Editura Economică, București
8. Anghelache C., Mitruț C. & Voineagu V., (2010), *Sistemul Conturilor Naționale – Sinteze și studii de caz*, Editura Economică, București
9. Anghelache C., Isaic-Maniu A.L., Mitruț C. & Voineagu V., (2011), *Sistemul Conturilor Naționale sinteze și studii de caz*, Editura Economică, București
10. Archambault E., (1982), *Comptabilité nationale*, Edition Économique, Paris
11. Begu L.S., (2009), *Statistică internațională (Analize comparative)*, Editura Universitară, București
12. Biji M., Biji E. M., Lilea E. & Anghelache C., (2002), *Tratat de statistică*, Editura Economică, București
13. Benteoiu C. & Bălăceanu C., (2007), *Macroeconomie*, Editura C.H.Beck, București
14. Benteoiu C., Bălăceanu C. & Mărgineanu D., (2009), *Macroeconomie Aplicații*, Ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, București
15. Bernard J., (1972), *Comptabilité nationale et modèles de politique économique*, Presse Universitaire de France Publisher (PUF), Paris
16. Blaga A., Mureșan P.S. & Lupaș A., (1999), *Matematici aplicate*, vol. 1, Editura Promedia Plus, Cluj-Napoca
17. Blonde M.H., (1998), *Systeme de la comptabilité nationale*, INSEE, Paris
18. Bodea G., Ban I., Rovinaru F. & Salanță M., (2005), *Aplicații de micro și macroeconomie*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
19. Boussard D. & Eglem J. Y., (1990), *Les mécanismes comptables de l'entreprise*, Montchrestien Publisher, Paris
20. Brezeanu P., Ristea L., Fotache G., Trandafir A. & Boiențiu T., (2007), *Macrofinanțe*, Editura Meteor Press, București
21. Capanu I., Wagner P. & Mitruț C., (1994), *Sistemul conturilor naționale și agregate macroeconomice*, Editura All, București
22. Capanu I., Wagner P. & Secăreanu C., (1997), *Statistica macroeconomică*, Editura Economică, București

23. Capanu I. & Anghelache C., (2001), *Indicatori macroeconomici conținut, metodologie de calcul și analiză economică*, Editura Economică, București
24. Castex P., (1991), *Analyse macrocomptable et comptabilité nationale*, Edition Économique, Paris
25. Ciobanu G., Popescu G., Ghișoiu M., Bodea G. & Cocioc P., (2006), *Macroeconomie*, Editura Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca
26. Ciobanu G., Popescu G., Ghișoiu M., Bodea G. & Cocioc P., (2009), *Macroeconomie*, Editura Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca
27. Ciucur D., Gavrilă I. & Popescu C., (2001), *Economie*, Ediția a 2-a, Editura Economică, București
28. Crețoiu G., Cornescu V. & Bucur I., (2011), *Economie*, Ediția a 3-a, Editura C.H.Beck, București
29. Criveanu M., (2002), *Contabilitate națională*, Editura Scrisul Românesc, Craiova
30. Colasse B., (2000), *Encyclopédie de comptabilité, contrôle de gestion et audit*, Edition Économique, Paris
31. Constantin D.L., (2004), *Elemente fundamentale de economie regională*, Editura ASE, București
32. Deaconu A., (2009), *Valoarea justă. Concept contabil*, Editura Economică, București
33. Dornbusch R., Fischer S. & Startz R., (2007), *Macroeconomie*, Editura Economică, București
34. Dumbravă P., Bătrâncea L.M., (2008), *Management contabil*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
35. Dumbravă P., Berinde S., Bătrâncea L.M., Răchișan R.P. & Pop I., (2010), *Contabilitatea managerială de gestiune*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca
36. Feleagă N., (2000), *Sisteme contabile comparate*, Ediția a 2-a, vol.II - Norme contabile internaționale, Editura Economică, București
37. Galbraith J.K., (1982), *Știința economică și interesul public*, Editura Politică, București
38. Gilbert A.F., (1994), *Economia politică*, Editura Humanitas, București
39. Gisberto-Chițu A. & Vuță M., (1999), *Sistemul conturilor naționale Teorie și practică*, Editura ASE, București
40. Gisberto-Chițu A., (2003), *Contabilitatea micro și macroeconomică*, Ediția a 2-a, Editura CECCAR, București
41. Hormonea E., Tabară N., Budugan D., Georgescu I. & Bețianu L., (2008), *Bazele contabilității Concept. Modele. Aplicații*, Ediția a 3-a revizuită, Editura Sedcom Libris, Iași
42. Hormonea E., (2008), *Fundamentele științifice ale contabilității. Doctrină. Concepte*. Lexicon., Editura Tipografia Moldova, Iași
43. Hovard K., Sharp J.A., (1983), *The management of a student research project*, Aldershot, Gower
44. Ionașcu I., (1995), *Contabilitate națională*, Editura Economică, București
45. Ionescu T., (1999), *Istoria gândirii economice universale și românești*, Editura Sarmis, Cluj-Napoca
46. Ivan-Ungureanu C., (2003), *Contabilitatea națională. Concepte, metodologii și aplicații*, Editura Irecson, București
47. Keynes J.M., (1970), *Teoria generală a folosirii mâinii de lucru, a dobânzii și a banilor*, Editura Științifică, București
48. Labaronne D., (2001), *Comptabilité nationale La nouvelle base*, Édition du Seuil Publisher, Paris
49. Leontieff W., (1970), *Analiza input-output*, Editura Științifică, București
50. Lequiller F., Blades D., (2007), *Understanding National Accounts*, OECD Publishing, Paris, accesat de pe site-ul: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264027657-en>, la data de 25.03.2014
51. Manea M.D., (2012), *Contabilitatea instituțiilor publice*, Editura C.H. Beck, București
52. Malciu L., (1998), *Cererea și oferta de informații contabile*, Editura Economică, București
53. Marzewski J., (1967), *Comptabilité nationale*, 2ème Edition, Dalloz Publisher, Paris

54. Mătiș D., Pop A., Pântea P.I., Cardoș V., Fățăcean G., Dumbravă P., Achim S., Groșanu A., Mureșan M., Filip C., Müller V.O., Sucală L., Nistor C., Popa I., Mustață R., Ienciu A., Tiron-Tudor A., Muțiu A., Pete Ș., Fekete S., Ildiko V. & Bonaci C., (2008), *Contabilitate financiară*, Ediția a 2-a, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
55. Mătiș D., Pop A., Bonaci C.G., Mureșan L.M., Deaconu A., Oprean V.B., Popa I. E., Achim A.S., Groșanu A., Filip C., Müller V.O., Pete Ș., Nistor C.S. & Ienciu A.I., (2010), *Bazele contabilității Fundamente și premise pentru un raționament profesional autentic*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
56. McQueen A.R., Knussen C., (2006), *Metode de cercetare în științele sociale*, Editura Institutul European, Colecția Academică, Iași
57. Morariu A. & Suciug., (2004), *Contabilitatea instituțiilor publice*, Editura Universitară, București
58. Mustață R.V., (2008), *Sisteme de măsurare a armonizării și diversității contabile între necesitate și spontaneitate*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
59. Muzellec R., (1993), *Finances Publiques*, Dalloz Publisher, Paris
60. Negucioiu A., Drăgoescu A. & Pop S., (1998), *Economie politică*, Volum II, Editura G.Barițiu, Cluj – Napoca
61. Nicoară M., (2005), *Sistemul Conturilor Naționale*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
62. Nistor I. L., (2009), *Prognoza macroeconomică*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca
63. Oprea C. & Ristea M., (2004), *Bazele contabilității*, Editura Didactică și pedagogică R.A., București
64. Pântea I.P. & Pop A., (1992), *Contabilitatea generală a economiei de piață*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
65. Pântea I.P. & Bodea G., (2006), *Contabilitate financiară românească conformă cu Directivele europene*, Editura Intelcredo, Deva
66. Perochon C., (1981), *Comptabilité générale techniques quantitatives de gestion*, Editura Foucher, Paris
67. Petschen S., (1993), *L'Europe des regions*, Institut d'Etudes Autonomes, Barcelona
68. Pichot A., (1992), *Les Comptabilités Nationales*, Presse Universitaire de France Publisher (PUF), Paris
69. Piriou J.P., (2006), *La comptabilité nationale*, Quatorzième édition conforme à la nouvelle base 2004, La Découverte Edition, Paris
70. Pop A., (1997), *Contabilitatea Națională a României*, Editura Intelcredo, Deva
71. Pop V., (2005), *Sistemul Contabilității Naționale*, Editura Convex, Oradea
72. Popa I., E., Garcia F.J.M., Cardoș V.D., Ienciu A.I., Șpan G.A. & Montoya del Corete, J., (2011), *Bazele contabilității, Aplicații practice în entitățile din România*, Editura Intelcredo, Deva
73. Popangă G. & Slusariuc G., (2002), *Contabilitate națională*, Editura Focus, Petroșani
74. Popescu C., Ciucur D., Răboacă G., Iovan D., (2006), *Metodologia cercetării științifice economice*, Editura ASE, București
75. Postelnicu G., (1998), *Nobel pentru economie*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca
76. Rădulescu M.Ș., (2011), *Metodologia cercetării științifice*, elaborarea lucrărilor de licență, masterat, doctorat, Ediția a 2-a, Editura Didactică și Pedagogică, București
77. Ristea M., (2005), *Contabilitatea financiară*, Editura Universitară, București
78. Say J.B., (1972), *Traité d'économie politique*, Calman-Lévy Publisher, Paris
79. Stancu S. & Mihail N., (2009), *Macroeconomie Modele statice și dinamice de comportament Teorie și aplicații*, Editura Economică, București
80. Sucală L., (2002), *Contabilitate și fiscalitate*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca

81. Ștefan M.C., (2008), *Dezvoltare regională și locală*, Editura Economică, București
82. Tabără N. (1997), *Contabilitatea națională*, Ediția a 2-a, Editura Moldova, Iași
83. Tabără N., (2003), *Contabilitate națională*, Editura Tipografică Moldova, Iași
84. Tabără N., (2008), *Contabilitatea națională. Concepte. Sisteme. Modele*, Editura Tipografică Moldova, Iași
85. Teulon F., (2009), *Initiation à la comptabilité nationale*, Press Universitaires de France, Paris
86. Țigănescu I.E. & Roman M.D., (2005), *Macroeconomie*, Editura Economică, București
87. Vanoli A., (2002), *Un histoire de la comptabilité nationale*, La Découverte, Paris
88. Walpole R.E., Myers R.H., (2007), *Probability & Statistics for Engineers and Scientist*, Pearson Prentice Hall

ARTICOLE PUBLICATE ÎN JURNALE/ REVISTE DE SPECIALITATE SAU VOLUME ALE CONFERINȚELOR NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

1. Albu L.L., Kim B.Y. & Duchene G., (2002), Households Activities in Informal Economy: Size and Behavioural Aspects, *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 3 (3-4), p. 18-28, The Institute for economic forecasting, București
2. Albu C.N., Albu N., Gîrbină M.M., Bonaci C., Mustață R.M., (2011), Financial Reporting in Romania, Harmonization of SME's Financial Reporting in Emerging CEE Countries, World Scientific and Engineering Academy and Society Press (WSEAS) Press, p.217-262, accesat de pe site-ul: <http://www.wseas.us/e-library/conferences/2011/Strouhal/Strouhal.pdf#page=228>, la data de 20/01/2014
3. Albu N., Albu C., Bunea Ș., Calu D.A. & Gîrbină M.M., (2011), A story about IAS/ IFRS implementation in Romania, An institutional and structuration theory perspective, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 1 (1), p. 76-100
4. Angelescu P., (2008), Se umblă la indici de consum, *Curierul Național*, ediție din 18 ianuarie 2008
5. Anghelache C., (2011), Analiza corelației între PIB și consumul final, *Economie teoretică și aplicată*, XVIII, No. 9 (562), p.84-93, AGER, Bucharest, accesat de pe site-ul: http://www.store.ectap.ro/articole/641_ro.pdf, la data de 16/03/2014
6. Anghelache C. & Dumitrescu C., (2013), Evoluția produsului intern brut al României, *Revista Română de Statistică* no1, p. 86-93, INS, București
7. Asheim G. B., (1994), Net National Product as an Indicator of sustainability, *The Scandinavian Journal of Economics* 96 (2), p. 257-265, accesat de pe site-ul: <http://folk.uio.no/gasheim/ASJE94.pdf>, la data de 16/04/2014
8. Asheim G. B. & Hartwick J.M., (2011), Anomalies in green national accounting, *Elsevier Journal*, vol. 70 (12), p. 2303-2307, accesat de pe site-ul: <http://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/35426/anogna03.pdf>, la data de 15/03/2014
9. Barbu E.M., (2002), Calitățile intrinseci ale valorii juste puse sub semnul întrebării, *Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor*, nr. 6, p. 25-30
10. Bergh S. & Villers J., (2001), Namea-National Accounting Matrix including Environmental Accounts, in *Comptes nationaux environnementaux. Outil d'un politique de développement durable*, Planning Paper 90, Bureau fédéral du Plan, 2001, Belgique, accesat de pe site-ul: <http://www.plan.be/admin/uploaded/200605091448068.PP090fr.pdf>, la data de 06/05/2014
11. Blades D., (1999), The Recent Period of the IARIW, 1988 to 1998, *Review of Income and Wealth* 45 (3), p. 409-417

12. Brown S., Howard K., Jones S. & Spencer U., (2006), Guide to Economic Indicators Making sense of Economics, *The Economist*, sixth Edition, p. 219, published by Profile Books Ltd, London
13. Buda R., (1995), Abrégé de comptabilité nationale, MPRA, No. 4164, p. 3-37, *Document de Cours*, Université de Marne-la-Vallée, accesat de pe site-ul: mpra.ub.uni-muenchen.de/.../MPRA_paper_4164.pdf, la data de 12/04/2014
14. Carson C.S., (1999), 50-Year Retrospective of the IARIW: The Early Years, *Review of Income and Wealth*, 45 (3), p. 379-396
15. Chițu A. G., Chițu A., (2006a), Micro și macroeconomia-Importanța cunoașterii acesteia și a mecanismelor de funcționare, *Analele Universității din Oradea Științe economice*, II (1582-5450), p. 126-131 accesat de pe site-ul: <http://steconomiceuora.dea.ro/volume/2006/finante-contabilitate-si-banci/18.pdf>, la data de 14/03/2014
16. Chițu A. G., Chițu A., (2006b), Modele de prezentare a circuitului economic de an-samblu al economiei naționale, *Analele Universității din Oradea Științe economice*, II (1582-5450), p. 132-139 accesat de pe site-ul: <http://anale.steconomiceuora.dea.ro/volume/2006/finante-contabilitate-si-banci/18.pdf>, la data de 14/03/2014
17. Chauvin V. (2000), Les comptes nationaux s'accordent entre eux. Modification de la comptabilité nationale en France, *Revue de l'OFCE. N° 72*, p. 157-183
18. Ciucea A., Caragea S. & Drăgușin L., (2008), Conturile naționale nefinanciare în România, *Revista Română de Statistică nr. 3*, p.67-78, INS, Bucharest
19. Cobb C., Douglas P., (1928), A Theory of Production, *American Economic Review (Supplement)*, 18, p. 139-165
20. Costuleanu C.L., (2011), National Accounting as a branch of accounting, *Revista Economică*, no. 6(59), vol. I, p. 163-167, Universitatea Lucian Blaga, Sibiu
21. Dietzenbacher E., Tukker, A. (Eds.), (2013), Global multiregional Input Output frameworks. Special Issue, *Economic Systems Research*, 25(1), p. 1-156
22. Deaconu A., (2001), Valoarea de piață diferite accepțiuni prezentate în standardele contabile și în cele de evaluare a activelor, *Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor nr. 8*, Editura CECCAR, București
23. Deaconu A., (2004), Valoarea justă – cerință a convergenței contabile, *Congresul profesiei contabile din România. Armonizare sau Convergență în Standardele Internaționale de Contabilitate*, p. 195-206, 3-4 septembrie, Editura CECCAR, București
24. Dumbravă P. & Bătrâncea L.M., (2014), Abordări doctrinale și empirice privind bugetele de venituri și cheltuieli pentru entitățile din economia românească, *Revista Contabilitatea expertiza și auditul afacerilor*, nr.5, Mai 2014, Editura CECCAR, București
25. Ebril L. K., Bodin M., Summers J.P., (2002), L'attrait de la taxe sur la valeur ajoutée, *Finance & Développement* 39 (3), iunie 2002, FMI
26. Friboulet J.J., (2004), La comptabilité nationale: une histoire révélatrice des Transformations de l'économie, *Chaire d'Histoire et de Politique Economique*, Faculty of Economics and Social Sciences, Université de Fribourg, Nr. 382, accesat de pe site-ul:<http://www.unifr.ch/heed/assets/files/Wp04%20-%20J.lite%20nationale.pdf>, la data de 07/01/2014
27. Ghizdeanu I., Bria T. & Țapu, D.I., (2008), Conturile naționale pe sectoare instituționale, *Revista Română de statistică nr. 7*, p. 3-11, INS, București
28. Ghizdeanu I., Stanică C. & Ristea C., (2007), Utilizarea bilanțurilor contabile în analiza și prognoza macroeconomică, *Working Papers of Macroeconomic Modeling Seminar 071401*, Institute for Economic Forecasting, accesat de pe site-ul: <http://www.ipe.ro/RePRc/WorkingPapers/cs14-1.pdf>, la data de 14/03/2014

29. Herath G., (2005), Sustainable development and environmental accounting: the challenge to the economics and accounting profession, accesat de pe site-ul: <http://www.emeralddinsight.com/Insight/viewContentItem.do?jsessionid98E74701BAF2D7EF6056FC5A594A257?contentType=Article&contentId=1528597>, la data de 21.01.2014
30. **Ilica M.**, (2006), Armonizarea legislației fiscale românești cu acquis-ul comunitar, *Revista Gândire, Cultură & Societate*, nr. 2, p. 155, Editura EIKON, Cluj-Napoca
31. **Ilica M.** & Ienachi V., (2007), The agregate and numerical description of economic life through the result ratios calculated in SCN, *The International Conference Competitiveness and European Integration-Quantitative Economics, Cluj-Napoca România*, p. 58-67, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca
32. Ienachi V., **Ilica M.**, Pop M., (2007), Infomation management in the context of european integration –competitivity premise – considerations, *The proceedings of the international conference competitiveness and european integration*, 26-27 octombrie, p. 180-182, Cluj – Napoca, Romania, Universitatea Babeș Bolyai, FSEGA, Business information systems & collaborative support systems in business, Cluj – Napoca
33. **Ilica M.**, (2007), Contabilitatea națională – teorie și practică socială, *Expuneri la Sesiunea științifică anuală 26-27 octombrie 2007*, Academia Română filiala Cluj-Napoca, Institutul de istorie “George Bariț”, Departamentul de cercetări socio-umane, Cluj-Napoca
34. **Ilica M.**, (2008), IFRS1 – Adoptarea pentru prima dată a standardelor de raportare, *Revista Gândire, Cultură & Societate*, nr. 3, p. 36, Editura EIKON, Cluj-Napoca
35. **Ilica M.**, (2009), The content of the Input - Output tables, *Conferința națională – Modele cantitative aplicate în economie*, Catedra de Statistică, Previziuni, Matematică”, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, Cluj-Napoca, 15-16 mai 2009
36. **Ilica M.** & Popa D., (2014), On approximate Coob-Douglas production functions, *Carpathian J.*, 30 (1), p. 87-92, accesat de pe site-ul: <http://carpathian.ubm.ro/issues/absccjm301007-014.pdf>
37. Ivan C., (2000), Non-Observed Economy In Romania, *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 1 (3), p. 75-84, The Institute for economic forecasting, București
38. Jorgenson D.N., (2009), A New Arhitecture for the US National Accounts, *Review of Income and Wealth*, Nr. 55, p.1-42, USA
39. Landefeld J.S. & McCulla S.H., (2000), Accounting for nonmarket household production within a national acconts framework, *Review of Income and Wealth*, 46 (3), Septembrie.
40. Littleton A.C., (1958), Accounting rediscovered, *The accounting review*, 33 (2), p. 246-253, Published by American Accounting Association, USA
41. Marcou G., (1999), La regionalisation en Europe, *Regional Policy series Working paper REGI 108 A XX/rev. 1*, p 51, accesat de pe site-ul: <http://www.univ-paris1.fr/fileadmin/GRALE/PEregional1.pdf>
42. Mateliu V., (1999), Les comptes des secteurs institutionnales, de la basse 80 ála basse 95, *Revue Economic et statistique*, Nr. 321-322, p. 31-35
43. Mateș D. & Șteț M., (2006), Standardizarea sistemelor contabile contemporane în condițiile globalizării, *Annales Universitatis Apulensis seria Oeconomica*, 1(8), Finanțe-Contabilitate, accesat de pe site-ul: <http://www.oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/820061/16.pdf> la data de 26/03/2014
44. Mățiș D., (2000), Calități și limite ale informațiilor contabile, *Studia Universitatis Babeș Bolyai Oeconomica*, nr. 1, p. 31-40, Cluj-Napoca
45. Mățiș D.,(2005), Armonizare și convergență contabilă internațională, *Probleme actuale ale gândirii, științei și practicii economico-sociale*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
46. Mățiș D. & Fățăceanu G., (2006), Sistemul contabil al valorilor mobiliare, în *Analele facultății, seria Științe economice* nr. 2/2006, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir, Cluj-Napoca

47. Munteanu M., (2002), Cunoașterea în contabilitate între doxă și episteme, *Revista Contabilitatea, Expertiza și Auditul Afacerilor*, nr. 9, p. 10, Editura CECAR, București
48. Mustăreacă M., Chirca C., Neagu C., Alexandru M., & Nicolae N., (2012), Statistici pentru un mediu economic în schimbare, *Caiet de studii* nr. 31, BNR, accesat de pe site-ul: <http://www.bnr.ro/files/d/Pubs.ro/Caiete2012cs31.pdf>, la data de 04/03/2014
49. Negescu M.D., (2004), Caracteristicile informației financiare în contextul evoluțiilor contemporane, *Revista Contabilitate și informatică de gestiune* nr. 9, Editura ASE, București
50. Negeț S., (2003), Euroregiunile – un pas necesar spre integrarea europeană, *Jurnalul Economic*, anul VI nr.11-12 iulie, București
51. Păvăloaia W. & Tugui A., (1994), Rate economico-financiare și solduri intermediare de gestiune, *Tribuna Economică*, Nr. 26, București
52. Pyatt G. & Round J.J., (1977), Social Accounting Matrices for Development Planning, *Review of Income and Wealth* 23 (4), p. 339-364
53. Pioaru R. A., (2005), *Consumul final al statului și consumul total pe economie*, Supliment ziarul *Economistul*, nr. 462 din 01.08.2006, p. 1-2
54. Pioaru R.A., (2006), Conceptul privind apariția și evoluția contabilității naționale, *Simpozion științific octombrie, Economia României în perspectiva aderării la Uniunea Europeană*, p. 193-201, Editura Artifex, București
55. Poissonnier A. & Roy D., (2013), Households Satellite Account for France in 2010. Methodological issues on the assessment of domestic production, *Série des documents de travail*, G 2013/14, p. 1-52, Institut National de la Statistique et des Études Économiques (INSEE), accesat de pe site-ul: http://www.insee.fr/fr/publications-et-services/docs_doc_travail/G2013-14bis.pdf, la data de 14/03/2014
56. Popescu L., Nemeș C., **Iica M.**, (2006), Comerțul internațional contemporan. Conținutul. Funcțiile. Instrumentele și indicatorii de evaluare, *Revista Gândire, Cultură & Societate*, nr. 2, p. 76, Editura EIKON, Cluj-Napoca
57. Sérurier M., (2009), Mesurer l'économie informelle dans le cadre de la comptabilité nationale, *Stateco N° 104*, p. 45-66, Institut de recherche pour le développement IRD, Paris, accesat de pe site-ul: http://www.dial.prd.fr/dial_publication/PDF/stateco/stateco104/seruzier.pdf, la data de 04.04.2014
58. Roche C. O., (2011), Understanding the Modern Monetary System, *Social Science Research Network*, accesat de pe site-ul: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1905625>, la data de 05/03/2014
59. Ruggles R., (1999), The Middle Years of the International Association for Research in Income and Wealth, 1962-1987, *Review of Income and Wealth*, 45 (3), p. 397-40
60. Stănică C.N., (2011), Evaluarea și proiecția indicatorilor macroeconomici pe baza conturilor sectoarelor instituționale, *Revista Română de statistică*, nr. 9, p. 9-22, INS, București, accesat de pe site-ul: http://www.revistadestatistica.ro/old/Revista/2011/sumar%2009_2011.pdf, la data de 17/03/2014
61. Stăneanu G. & **Iica M.**, (2008), Studiu privind finanțarea și creditarea investițiilor internaționale directe în România, *Revista Gândire, Cultură & Societate*, nr 3, p. 55, Editura EIKON, Cluj-Napoca
62. Stone R., (1986), Nobel Memorial lecture 1984, The accounts of society, *Journal of Applied Econometrics*, in *The American Economy Review* vol.1, p.5-28
63. Suzuki T., (1998), Accounting and economics: the Keynesian revolution from, *Accounting point of view*, version. 1.1.1., May 1998, Ed. Balliol College, University of Oxford the Second Asian Pacific Interdisciplinary Research in Accounting Conference (4-6 August 1998. Osaka, Japan)
64. Tabără N., (2001), Tabloul operațiunilor financiare, *Revista Română de Statistică*, nr 2, INS, București

65. Tiron Tudor A., (1995), Consolidarea conturilor – necesitate a contabilității românești, *Conferința Științifică Internațională Economia românească – criză, adaptare, integrare europeană*, vol. 1 I., p. 220-222, Editura Continent, Sibiu
66. Tiron Tudor A., (2013), Implicația profesiei contabile în sectorul public, expuneri la Conferința Internațională *Implicarea profesiei contabile în dezvoltarea calității raportărilor financiare din sectorul public*, 8 noiembrie 2013, Editura CECCAR, București, accesat de pe site-ul : <http://ceccar.ro/ro/wpcontent/uploads/2013/11/Implicarea-profesiei-contabile-%C3%AEn-sectorul-public-Adriana-Tiron.pdf>, la data de 30/07/2014
67. Toma C.,(2003), Evaluarea la costul istoric și imaginea fidelă, *Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor*, nr 9, p. 20-26.
68. Touchelay B., (2010), Le développement de la normalisation comptable et de la comptabilité nationale en France entre les années 1920 et les années 1960, des analogies singulières, *I^{5e} Journées d'Histoire de la Comptabilité et du Management*, Université Paris-Dauphine, accesat de pe site-ul: http://hal.archivesouvertes.fr/docs/00/46/60/11/PDF/Touchelay_Normalisation_comptable_et_comptabilite_nationale_1920-1960_.pdf, la data de 04/03/2014
69. Țopa V., (2005), Cercetarea științifică din România între a fi sau a nu fi, accesat de pe site-ul: <http://www.ad-astra.ro/library/papers/topa.pdf>, la data de 16/04/2014
70. Wagner P. & Mitruț C., (1990), Agregate macroeconomice calculate în statistica internațională, *Revista Română de Statistică*, nr 8-9, INS, București
71. Vanoli A., (1999), Interest and Inflation Accounting, *Review of Income and Wealth*, (45) 3, p. 295 US
72. Vanoli A., (2010a), Is National Accounting Accounting? National Accounting between Accounting, Statistics and Economics, *Comptabilités.Revue d'histoire des comptabilités*, accesat de pe site-ul: <http://comptabilites.revues.org/pdf/226>, la data de 02/03/2014
73. Vanoli A., (2010b), The new architecture of the U.S. National Accounts and its relationship to the SNA, 56 (4) , p. 734-751, decembrie, *Review of Income and Wealth*, USA
74. Varujan V., (2008), Prognoza PIB pentru 2008 va fi revizuită în creștere, article published in 24 sept 2008, *dailybusiness RSS - resursă online de afaceri*, accesat de pe site-ul: www.dailybusiness.ro, la data de 17/03/2014
75. Văduva M., (2011), Indicatori macroeconomici utilizați în comparații internaționale, *Analele Universității Constantin Brâncuși*, Seria Economie nr. 2, p. 232-241, Târgu Jiu
76. Voineagu V., Ștefănescu D., Dimitrescu I., (2009), Orientări strategice ale Sistemului Statistic European, în *Revista Română de Statistică* nr 5, p. 5,9,10, INS, București

PUBLICAȚII ALE ORGANISMELOR PROFESIONALE

1. BNB, (2010), *Comptes régionaux 1998 - 2008*, L'Institut des comptes nationaux Banque Nationale Belgique a publié 17 mars 2010, Bruxelles
2. BNB, (2013), *Comptes régionaux éléments conceptuels et méthodologiques*, Dernière modification a publié 17 mars 2013, L'Institut des comptes nationaux Banque Nationale de Belgique, Bruxelles accesat de pe site-ul: http://www.nbb.be/doc/dq/f_method/M_meth2013F.pdf, la data de 16/03/2014
3. BNR, (2009), *Conturi Naționale Financiare 1998-2008*, București, accesat de pe site-ul: <http://www.bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9703>, la data de 17.04.2014
4. BNR, (2010), *Conturi Naționale Financiare 1998-2009*, București, accesat de pe site-ul: <http://www.bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9703>, la data de 17.04.2014
5. BNR, (2011), *Conturi Naționale Financiare 2006-2010*, București, accesat de pe site-ul: <http://www.bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9703>, la data de 17.04.2014

6. BNR,(2012a), *Conturi Naționale Financiare 2007-2011*,București,accesat de pe site-ul: <http://www.bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9703>, la data de 17.04.2014
7. BNR, (2012b), Raport anual 2011, București
8. BNR, (2013a),*Conturi Naționale Financiare 2008-2012*, București, accesat de pe site-ul:<http://www.bnro.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=9703>, la data de 17.04.2014
9. BNR, (2013b), Raport anual 2012, București
10. CE, (1996), Regulamentul (CE) nr. 2223/96 al Consiliului din 25 iunie 1996 privind Sistemul European de conturi naționale și regionale din Comunitate, *Jurnalul Oficial L 310*, 30.11.1996, accesat de pe site-ul: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1996R2223:20030807:RO:PDF>,la data de 14/03/2014
11. CE, (2003), Regulamentul (CE) nr. 1059/ 2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistic (NUTS), *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 154/2003*, modificat prin Regulamentul (CE) nr. 178/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 februarie 2008, accesat de pe site-ul: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=Consleg:2003R1058:20080306:RO:PDF>, la data de 14/03/2014
12. CE, (2011), Regulamentul (UE) no. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind conturile economice de mediu europene
13. CE, (2013), Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană, publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* 174, anul 56, 26iunie, Bruxelles, accesat de pe site-ul: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:174:0001:01:RO:HTML>,la data de 03.01.2014
14. CNP, (2008), *Proiecția principalilor indicatori macroeconomici pentru perioada 2008 – 2013*, prognoza de primăvară varianta finală, 25 aprilie 2008, București
15. EUROSTAT, (2010), *Europe in figures – Eurostat Yearbook 2009*, Office for Official Publications of the European Communities, 2009 edition, Luxembourg accesat de pe site-ul: epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/TTY_OFFPUB/KS-CD-001/EN/KS-CD-09-EN.PDF, la data de 10.04.2013
16. EUROSTAT, (1995), European System of Accounts (ESA 1995), Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg
17. EUROSTAT, (1979), *Système Européen de Comptes, Économiques Intégrés SEC*, 2 edition, Eurostat, Luxembourg
18. EUROSTAT, (2008a), *Regions of the European Union. A statistical portrait-2009*, Statisticalbooks, Eurostat, European Communities, accesat de pe site-ul: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-08-001/EN/KS-HA-08-001-EN.PDF, la data de 11/12/2012
19. EUROSTAT (2008b), *Eurostat Manual of Supply, Use and Input–Output Tables*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg
20. EUROSTAT, (2008c), *Regions of the European Union. A statistical portrait-2009*, Statisticalbooks, Eurostat, European Communities, accesat de pe site-ul: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-08-001/EN/KS-HA-08-001-EN.PDF, la data de 11/12/2009
21. EUROSTAT, (2013a), accesat de pe site-ul: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esa_2010/documents/Manual_ChangeESA95_ESA2010.pdf, la data de 03/01/2014

22. EUROSTAT, (2013b), European system of accounts - ESA 2010, *Publications Office of the European Union*, Luxembourg, accesat de pe site-ul: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-269/EN/KS-02-13269-EN.PDF, la data de 07/01/2014
23. INS, (1994), *Expuneri prezentate la seminarul Conturile Naționale în analiza și previziunea macroeconomică*, Comisia Națională pentru Statistică, București
24. INS, (2006), *Romanian Statistical Yearbook*, accesat de pe site-ul: http://www.insse.ro/cms/files/Anuar%20arhive/serii%20de%20date/2006/ASR_2006.pdf la data de 12/04/2011
25. INS, (2007a), *Conturi Naționale 2003-2004*, București
26. INS, (2007b), *Conturi Naționale, Regionale 1998-2004*, București
27. INS, (2008), *Conturi Naționale 2004-2005*, București
28. INS, (2009a), *Anuarul statistic al României 2009*, București
29. INS, (2009b), *Conturi Naționale 2005-2006*, București
30. INS, (2009c), *Conturi Naționale, Regionale 2002-2006*, București
31. INS, (2009d), *Repere economice și sociale Statistică teritorială 2009*, București
32. INS, (2010a), *Anuarul statistic al României 2010*, București
33. INS, (2010b), *Conturi Naționale 2006-2007*, București
34. INS, (2010c), *Conturile Naționale regionale 2002-2007*, București
35. INS, (2010d), *Repere economice și sociale Statistică teritorială 2010*, București
36. INS, (2011a), *Anuarul statistic al României 2011*, București
37. INS, (2011b), *Conturi Naționale 2007-2008*, București
38. INS, (2011c), *Conturile Naționale regionale 2003-2008*, București
39. INS, (2011d), *Coordonate ale nivelului de trai în România veniturile și consumul populației 2010*, București
40. INS, (2011e), *Economia mondială în cifre 2011*, București
41. INS, (2011f), *Forța de muncă în România ocupare și șomaj anul 2010*, București
42. INS, (2011g), *Repere economice și sociale Statistică teritorială 2011*, București
43. INS, (2011h), *Starea economică și socială a României 2008 și 2009*, București
44. INS, (2012a), *Anuarul statistic al României 2012*, București
45. INS, (2012b), *Conturi Naționale 2008-2009*, București
46. INS, (2012c), *Conturile Naționale regionale 2008-2009*, București
47. INS, (2012d), *Repere economice și sociale Statistică teritorială 2012*, București
48. INS, (2013), *Anuarul statistic al României 2013*, București
49. INS, (2013), *Conturi naționale 2009-2010*, București
50. INS, (2013), *Conturile Naționale regionale 2008-2010*, București
51. INS, (2013), *Repere economice și sociale Statistică teritorială 2013*, București
52. INS, (2013), *Conturi Naționale, Buletin statistic lunar 12*, p. 135-155, București
53. INS, (2014), *Conturi naționale 2010-2011*, București
54. OECD, (2000), *System of National Accounts, 1993 – Glossary*, OECD Publishing, accesat de pe site-ul: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264180871-en>, la data de 14.01.2014
55. OECD, (2002), *Handbook of National Accounting, Use of Macro Accounts in Policy Analysis, United Nations Publications*, F (81), Numéro de vente: (F.02.XVII.5), New York, accesat de pe site-ul: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/seriesF_81f.pdf, la data de 14/03/2014
56. OECD, (2004), *Manuel de comptabilité nationale, Comptabilité nationale: introduction pratique*, F (85), *United Nations Publications*, New York, Numéro de vente: F.04.XVII.4, accesat de pe site-ul: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/seriesF_85f.pdf, la data de 02/03/2014

57. OECD, (2009), *Aggregate national accounts: Disposable income and net lending/borrowing*, OECD *National Accounts Statistics* (database), accesat de pe site-ul: <http://dx.doi.org/10.1787/data-00002-en>, la data de 14/03/2014
58. OECD, (2010a), *Handbook on Deriving Capital Measures of Intellectual Property Products*, OECD, Paris
59. OECD, (2010b), *National Accounts of OECD Countries: Financial Accounts-Flows*, 3rd Edition, 1997-2008
60. UN, OECD, IMF, Eurostat (eds.), (1993), *System of National Accounts 1993*, United Nations, Geneva, accesat de pe site-ul: <http://unstats.un.org/unsd/sna1993>, la data de 10/09/2012
61. ***, (1997), *Carta Verde. Politica de dezvoltare regională în România*, Guvernul României și Comisia Europeană, București
62. ***, (2000), *Audit financiar 2000, Standarde, Codul privind conduita etică și profesională*, Editura Economică, București
63. ***, (2004), accesat de pe site-ul: <http://www.mfinante.ro/discuții.mfinante.ro/documente%5Cpnd2004%5Cpnd2004-006ro%5CI.1.Situația%20socio-economică.doc:3>
64. ***, (2006), *Codul Fiscal coroborat cu modificările aduse de Legea nr. 343 din 2006 pentru modificarea Legii 571 din 2003 privind Codul Fiscal*, Monitorul Oficial al României nr. 765 din 07.09.2006, Editura C.H. Beck, București
65. ***, (2008), *Standardele Internaționale de Raportare Financiară 2008*, Editura CECCAR, București
66. ***, (2014), accesat de pe site-ul: http://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Legislatie_R/Cod_fiscal_norme_2014.htm
67. ***, (2014), accesat de pe site-ul: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esa_2010/manuals_guidelines

REGLEMENTĂRI

1. ***, (1998), Legea 151 privind dezvoltarea regională în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr 265 din 16 iulie 1998
2. ***, (2004), Legea 315 privind dezvoltarea regională în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr 577 din 29 iunie 2004
3. ***, (2003), Legea 571/2003 privind Codul Fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României nr 927 din 23 decembrie 2003
4. INS, (2007), *Ordin nr. 337 din 20 aprilie 2007 privind actualizarea Clasificării activităților din economia națională - CAEN*, publicată în Monitorul Oficial al României nr 293, Partea I, din 3 mai 2007
5. INS, (2009), *Ordin nr. 193 din 31 martie 2009 privind stabilirea Metodologiei de elaborare a conturilor naționale nefinanciare în România*, publicată în Monitorul Oficial al României nr 292 din 5 mai 2009